Nummer 23 Donderdag 5 Juni 1930 30ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

De Koloniën in Antwerpen.

Eenige weken geleden werd er in het „Koloniaal Bijblad” van de „Haagsche Courant” met nadruk op gewezen, dat het „Nederlandsche paviljoen” op de Wereldtentoonsteling in Antwerpen in feite is een „Nederlandsch en Nederlandsch O. en W.-Indisch paviljoen”. Op het paviljoen zelf komt alleen de aanduiding Nederland-Pays Bas en niet Nederland en koloniën voor en zelfs op de welkomstzuilen aan den ingang van de Koningin Elisabethlei stond onder de deelnemende landen vermeld: Frankrijk (en koloniën) en Engeland (en koloniën). Of Nederland er óók met z'n koloniën was, moest de bezoeker maar afwachten. Het „Alg. Hdlsbl.” nam met instemming deze verzuchting van de „H. Crt.” over deze ongewenschte bescheidenheid van Nederland als groote koloniale mogendheid over en thans hebben wij bij een recent bezoek aan Antwerpen kunnen constateeren, dat in de plaats van het oude onvolledige bordje een nieuw bordje aankondigt, dat Nederland er óók met zijn koloniën is. Nu dient het op het paviljoen zelf nog duidelijk geafficheerd te worden!

Hoe groot, mooi en indrukwekkend in velerlei opzicht onze koloniale afdeeling in Antwerpen ook is, in vergelijking met andere koloniale afdeelingen, van Engeland, Frankrijk, van België, kan de lof niet onverdeeld zijn. Vrijdag j.l. woonden wij de officieele opening der Fransche afdeeling bij en bij het bezoek aan de Fransche koloniale afdeelingen viel het op in tegenstelling met het min of meer „academisch” karakter van de Nederlandsche koloniale afdeeling, hoe vol kleur en leven het beeld der Fransche koloniën in Antwerpen is. De Congo-afdeeling van België overtreft alles. Een bezoek aan den Congo moeten wij allen „colonials” onder onze lezers, die naar de Wereldtentoonstelling gaan, warm aanbevelen. Het is waarlijk indrukwekkend te zien, wat België in den Congo tot stand heeft gebracht. De verkeersafdeeling b.v. is er zeer interessant. Men ziet er o.a. een geheelen trein, — locomotief, slaap- en restauratiewagen, niet als model, maar een trein, die na de tentoonstelling naar den Congo gaat, om er in den dienst te worden opgenomen. En zoo is er veel; wij hopen binnenkort aan de verschillende koloniale afdeelingen der wereldtentoonstelling een vergelijkend artikel te wijden.

Ten gerieve van onze lezers, die aan Antwerpen een bezoek willen brengen, merken we nog op, dat voor vrijwel alle internationale treinen sedert een paar weken Antwerpen-Berchem en Antwerpen-Centraal zijn uitgeschakeld. Thans is in gebruik genomen Antwerpen-Oost (Borgerhout), waar momenteel de toestand nog vrij primitief is, maar waar men toch autobussen vindt naar de tramlijnen voor het centrum der stad en rechtstreeksch naar de tentoonstelling.

Zwerftochten door West-Indië

door *ETTY LEAL.*

In zijn jongste boodschap aan het Congres gewaagde President Hoover van de Amerikaansche mariniers die gestationneerd zijn in Nicaragua en in Haiti. Die landen worden door Amerikaansche troepen „op eigen verzoek” beschermd tegen opstandelingen. Wij mogen ons gelukkig prijzen dat de Vereenigde Staten na het schandaal op Curaçao ons ook niet zulk een bescherming hebben opgedrongen; gelukkig waren onze eigen mariniers tijdig daar, al was het zenden van dat detachement met de *Kortenaer* in zekeren zin: mosterd na den maaltijd!

Nu is dat detachement in Haiti de aanleidende oorzaak waarom een Amerikaansch journalist, Harry L. Foster, een reis derwaarts maakte. Hij correspondeerde trouw met een vroegeren schoolkameraad, die als luitenant van de Mariniers daar gestationneerd was, en door diens brieven kreeg hij zin in een reis naar dat eiland niet alleen, hij knoopte er een zwerftocht door den Westindischen Archipel aan vast. Zijn lotgevallen heeft hij te boek gesteld onder den titel: *Combing the Caribbees* (Londen, John Lane) en dit boek is niet alleen zeer leerzaam, maar ook zeer vermakelijk, want op vlotte wijze wordt zijn Odyssee in de Westindische wateren hierin opgedischt. Foster nam in New-York een boot van de Amerikaansche lijn die in den winter geregeld toeristen-tochten derwaarts maakt en bezocht achtereenvolgens St. Thomas, St. Croix en St. Kitts; al die eilandjes waren heel aardig, maar toen Guadeloupe in zicht kwam, toen hij daar aan wal wat rondliep, kwam plotseling dat zwervers-complex boven en hij kreeg een impuls, om daar wat te blijven en de boot bleef maar een paar uur. Zoo verscheen hij dan op het nippertje aan de kade toen de trossen al los waren en schreeuwde den purser toe om zijn bagage maar in Trinidad bij den agent te deponeeren en bleef daar achter, zonder paspoort en met heel weinig geld op zak. Hij kwam echter heel spoedig tot de onaangename ontdekking dat deze booten in den zomer niet varen en dat de boot die hij opzettelijk gemist had, de laatste van hèt seizoen was en dat er slechts een minieme kans was dat Guadeloupe in de naaste toekomst zou worden aangedaan door een ander schip. Vol humor vertelt hij zijn lotgevallen als vrijwillig gestrande, van de goede Vinita, die hem onder haar vleugelen nam en niet alleen bemoederde maar ook zeer streng onder toezicht hield. Met een schoenertje bereikte hij ten slotte Martinique maar toen waren zijn fondsen ook uitgeput en ten einde raad verschool hij zich als verstekeling op een Deensch vrachtbootje. De kapitein van die schuit was niet zoo kwaad als hij zich voordeed en ofschoon hij door werken zijn passage moest verdienen, had hij het aan boord vrij goed, maar het was toch een opluchting voor hem toen eindelijk Trinidad bereikt werd, waar hij niet alleen zijn eigen bagage en reischèques aantrof, maar zijn hutsteward had ook bij zijn bagage een gedeelte van de kleeding van zijn hutmakker gepakt!

In Trinidad bleef hij niet erg lang, lang genoeg om een en ander op te merken aangaande het Engelsche bestuur aldaar en over de kwestie: Blank en Bruin. Hij gaat daar aan boord van een boot van de (vroegere) Kon. W.-Indische Mail en 't aantal hutten is op die booten zeer beperkt. Hij was echter gelukkig genoeg er een te bemachtigen, maar zij werd hem afgetroggeld door een Venezolaansch paartje op de huwelijksreis en tot La Guayra kon hij aan dek zijn heil zoeken, zij lieten hem er niet in, de deur bleef op slot! In die haven aangekomen werd even een uitstapje gemaakt naar Caracas, maar ook in het hotel waar hij daar een nacht logeerde ontroofde hetzelfde paartje hem zijn nachtrust, het hield tot diep in den nacht een champagnefuif met familieleden vlak onder zijn raam. Tenslotte belandt hij met de K.W.I.M.-boot via Porto Cabello, rijk aan „American Bars” tjap

GRONINGEN

N.V. MESDAG & Zn's
EFFECTENKANTOOR
OUDE BOTERINGESTRAAT 17 - GRONINGEN
GEVESTIGD 1850
Directie: Mr. J. KOOL en Mr. G. MESDAG
Deposito - Rekening-Courant - Vreemde Bankpapier - Reiscredietbrieven - Assurantiën Kluisinrichting - Bewaarplaats voor koffers en eigen brandkasten. 5151

J. BECKER = GRONINGEN
Oude Ebbingestr. 52 - Tel. 997 - Opgericht 1875
Speciale Magazijnen voor
Verlichting - Verwarming en Sanitair
VAKKUNDIG PERSONEEL 5150

Linnenmagazijn „'T SPINNEWIEL"

L. VAN POPPEL — GRONINGEN
Oude Boteringestraat 14. Telefoon 3576
TAFEL- EN BEDLINNEN
TRICOTGOEDEREN
HUISHOUDGOED - BÉBÉGOED
Beslist krimpvrije wollen Ondergoederen — Indische uitrustingen — Huwelijks- en Bébé-uitzetten — Prima kwaliteiten - Billijke prijzen 5148

BEZOEKT
ZUIDLAREN
(Drente bij Groningen)
HOTEL
VAN ESS
EERSTERANGS FAMILIEHOTEL
GARAGE :-: TELEFOON 1
5149

LEIDEN

W. F. ENGELS
HEERENGRACHT 60 - LEIDEN - TELEFOON 223
LOOD- EN ZINKWERKEN
GAS- EN WATERLEIDING 5172
SANITAIRE INRICHTINGEN

H. C. VREEKEN - LEIDEN
RIJNSBURGERWEG 121 - TELEF. 2007
KOLONIALE WAREN COMESTIBLES
FIJNE VLEESCHWAREN 5176
DELICATESSEN — WIJNEN — ZUIDVRUCHTEN

VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN
IS HET BROOD UIT DE BROODFABRIEK
„DE ZEEUW"
5175 HET MEEST GEVRAAGD
KORTE MARE 22 — TELEFOON 1411

N.V. „MEUBELKUNST"
MODERNE WONINGINRICHTINGEN
„Indanthren" Meubel- en Gordijnstoffen
Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect. Eigen fabrikaat. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
Toonkamers: 5173
WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TEL. 524

HAARLEM

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
W. H. KLOES & ZONEN
Scheepmakersdijk No. 32
Telefoon 13592 — Haarlem
Speciale Afdeeling FIJNGOED
5165

H. J. FEIJE
HAARLEM - TELEF. 11292
Speciaal ingericht voor Verhuizingen en Bergplaats voor inboedels - Stalhouderij
Begrafenisonderneming - Goederenvervoer
Eigen Motorbooten voor passagiers en vrachtdienst
5164

PROFANE EN RELIGIEUZE KUNST
5169
B. H. STEFFENS
ZIJLSTRAAT 65 - TEL. 14340 - HAARLEM
ETSEN EN GRAVURES

W. C. BERGISCH - BANDAGIST
NASSAUSTRAAT 12rd - TEL. 11288 - HAARLEM
BREUK- EN BUIKBANDEN NAAR MAAT
Specialiteit in Corset-Buikband-Combinatie
Alleenverkoop voor Haarlem en omstreken van de MEYRIGNAC BREUKBANDEN. 5159

VAN BREEMEN'S BRANDSTOFFENHANDEL
NEEMT PROEF MET ONZE
EERSTE KWALITEITEN
BAKENESSERGRACHT 78 Telef. 10070 — SCHOUWTJESLAAN 23 Telef. 10848
HAARLEM 5168

K. E. van Huizen & Co. - Haarlem
Zijlstraat 6 - Tel. 10630 - Postgiro 10635
PINDA'S 5167
Studentenhaver - Walnoten - Hazelnoten

ABR. MEIJER
GROOTE HOUTSTRAAT 16 - HAARLEM - TELEF. 10476
OUDSTE SPECIAAL ADRES VOOR
JAEGER ONDERGOEDEREN: Merk Jansen & Tilanus
DAMES ONDERGOEDEREN „ Wilh. Benger Söhne
„ Ribana
„ Miranda
KOUSEN EN SOKKEN 5162

J. SMIT & ZONEN
HAARLEM
Smedestraat 45 - Wagenweg 108
Telef. 10876 Telef. 11633
Botermarkt 19
Telef. 12133 5160

Fa. Hk. VAN NIEL Czn. - SCHILDERS
Schagchelstraat 30-32 - Telef. 11404 - Haarlem
Opgericht 1857 5155
Laat uw schilderwerk door onze firma uitvoeren en wij garandeeren U dan, dat U in alle opzichten tevreden zult zijn

FOTOGRAFIE FORTGENS HAARLEM
GED. OUDEGRACHT 26 TELEF.
15151
UW ADRES
voor opnamen
aan HUIS en in
het ATELIER
5156

Fa. A. BLOKDIJK & Zn. - HAARLEM
Opgericht 1900 - Gasthuisstraat 17 - Tel. 10274
LOOD- EN ZINKWERKERS
Sanitaire inrichtingen - Koud- en Warmwater-, Gas- en Electrische leidingen. 5158

ARNHEM EN OMSTREKEN

KAMERBEEK
BAKKERSTRAAT 3
ARNHEM 5141
MODELHOEDEN
CHAPELLERIES EN NOUVEAUTE'S

N.V. Linnenmagazijn „'t Spinnewiel"

G. H. MEIJER
ARNHEM, Ketelstraat 12. - Telef. 26077
NIJMEGEN, Betouwstraat 1. Telef. 2459
Tricotgoederen - Huishoudgoederen
Tafelgoederen - Huwelijksuitzetten
Baby-uitzetten. 5138
INDISCHE UITRUSTINGEN

Als geld goedkoop is, kunnen meestal maar weinigen het leenen. (De Zakenwereld).

Zeedijk, waar de Venezolaanshe oorlogsmarine werd opgemerkt bestaande uit één minimaal kruisertje, te Curaçao en daar bleef hij eenige dagen. Wat hij dienaangaande opmerkt is wel van belang vooral omdat Curaçao zich nu in zekere belangstelling mag verheugen dank zij de heldendaad van Gouverneur Fruytier! Het eerste wat zijn oog treft zijn de kale rotsen en ook hij komt tot dezelfde conclusie als ons bekende marine-liedje over Curaçao:

„Geen boom ontsiert de klip".
„En in het Schottegat, daar ligt een oorlogsschip".

Toen hij die plaats aandeed lag er inderdaad nog een oorlogsschip, het werd echter ontijdig teruggeroepen, koloniaal beleid van de bovenste plank!

Curaçao doet volgens hem met zijn kanalen echt Hollandsch aan; dat kan wel zijn, maar de huizen hebben meer een Spaansch dan een Hollandsch karakter. De oude schipbrug die er al lag toen wij er in 1908 met H.M.'s *Heemskerck* kwamen, bestaat nog: mogelijk is de inrichting om de brug „uit" te draaien wat gemoderniseerd en is het puffende stoommachinetje door een moderner installatie vervangen; gebleven is echter het tarief, dat een onderscheid maakt voor voetgangers die op bloote voeten dan wel op schoenen loopen, de eerste categorie betaalt half geld!

Dank zij de opening van het Panama-kanaal en de rijke Venezolaansche olievelden is Curaçao thans een welvarend eiland, Willemstad een druk handelscentrum geworden. De straten dragen Hollandsche namen: Breede Straat, Heerenstraat, maar de bevolking is zeer gemengd. Sinds wij daar ruim twintig jaar geleden waren is er nog een nieuw bedrijf ontstaan, het telen van... struisvogels. Een ondernemende Transvaler, Lens van naam, heeft daar een farm van die dieren gesticht en zij schijnen op die kale rotsen goed te gedijen. Het bekende gedrag van den struisvogel schijnt op gouverneur Fruytier een grooten indruk gemaakt te hebben; hoe kon hij onder die omstandigheden met zooveel goede voorbeelden voor oogen anders handelen? De vogel struis is een vreemd beestje, de paartjes wennen niet gauw aan elkaar, als de paartijd daar is moeten zij eenigen tijd naast elkaar in kooien aan elkaar wennen; is de kennismaking eindelijk tot stand gebracht, dan is er geen trouwer echtgenoot dan Pa Struis, want hij helpt zelfs Ma bij het broeden dat 42 dagen duurt en lost haar gedurende den nacht op het nest af.

Foster houdt nog eenige bespiegelingen over Curaçao, revoluties op Venezuela en het nachtleven; hij overdrijft wel wat, waar hij spreekt van „Waar men overdag de kantoren aantreft, vindt men 's nachts de bordeelen." Tenslotte zegt hij nog zeer ironisch: „You cannot beat the Dutch: They contrive to reap a harvest from the sea. To the ships they sell fuel, to the passengers plumes (struisveeren) and to the seamen the comforts of home." Die comforts of home doelen natuurlijk op de bordeelen en het is te hopen dat die „comforts" sinds 1908 verbeterd zijn, want wij hebben in die dagen in die wijken met mariniers ronden moeten maken omdat dronken matrozen van Amerikaansche oorlogsschepen, die er gelijk met ons waren, daar de boel kort en klein sloegen en wat wij toen daar te zien kregen, was niet veel moois!

Een belangrijk gedeelte van den inhoud van dit boek is gewijd aan Haiti waar de schrijver tenslotte eindelijk belandde. De negers op dit eiland verjoegen in 1801 de Franschen en sindsdien is het eiland ten prooi geweest aan binnenlandsche onlusten, nu eens was er een Keizer, dan weer een President; nu eens waren Noord en Zuid gesplitst in twee republieken (Haiti en San Domingo), dan weer waren zij één. Dat is dan de reden van de Amerikaansche bezetting.

Het is een eigenaardig volkje dat daar woont. Zij rijden het liefst op muilezels en een speculatieve Yankee denkt erover om muilezels met Duitsche Dackels te kruisen en daarmede omnibusdiensten te onderhouden! Een begrafenis is voor de bevolking een groot feest: den nacht tevoren wordt een ware orgie gehouden en het lijk mag daaraan meedoen, gezeten in een stoel krijgt het op tijd een borrel en een sigaar en als dan eindelijk de tocht naar het kerkhof begint, wringt men het met moeite in de nauwe doodkist, waggelen de „treurende nabestaanden" onzeker daar achteraan; ook de graven zijn zeer nauw en dicht op elkaar gepakt, zoodat het een raadsel is, hoe men er onder die omstandigheden nog in slaagt de kist onder den grond te krijgen.

Van Week tot Week.

Van Dinsdag 27 Mei tot Maandag 2 Juni.

Dr. J. Th. de Visser vierde den 27sten dezer, onder groote en veelzijdige belangstelling de dag waarop hij 50 jaar geleden als eerste Honoris Causa in de Theologie te Utrecht promoveerde.

Naar verluidt zou, in de Amerikaansche, doch waarschijnlijk ook in de buiten Amerika gevestigde vliegtuigindustrie een geheel nieuwe groepeering te wachten zijn en de daarover gevoerde onderhandelingen reeds ver gevorderd zijn. De verschillende belangrijke vliegtuigindustrieën zouden n.l. tot overeenstemming zijn gekomen over de vorming van een groot kartel, een nieuwe holdingmaatschappij, de General Aviaton Corporation. Hierin zullen deelnemen de Amerikaansche Dornier Compagnie, de Fokker Aircraft Corp., terwijl de General Motors er een belangrijke controleerende rol in zal spelen. Waarschijnlijk zal deze nieuwe combinatie de grootste producente van vliegtuigen ter wereld worden.

Het Landgerecht te Padang heeft 63 personen, wegens achterstand in de betaling der heerendienst-afkoopgelden, veroordeeld tot straffen varieerend van 3 tot 6 dagen hechtenis.

Het hoofdbestuur van het Ned.-Indisch Onderwijs Genootschap heeft aan den rechts-adviseur v. h. genootschap opgedragen ten behoeve van een lid een vordering in te stellen tegen de regeering van Ned.-Indië, wegens het niet doen meetellen van de mobilisatie-jaren voor de periodieke salarisverhooging. De bedoeling is in rechten te doen uitmaken of die in Nederland ook voor onderwijzers zonder aanstelling erkende diensttijd, in rekening dient te worden gebracht bij den Indische salarisberekening. Indien de rechter de vordering toewijst, is dit ook van belang voor de andere Indische ambtenaren, die in soortgelijk geval verkeeren.

Ingesteld is eene, bij verkorting te noemen Aneta-commissie tot het houden van een onderzoek naar de gestie der Directie van Aneta, o.m. in verband met de klachten, geuit door het lid van de Tweede Kamer, ir. Ch. G. Cramer, op den 21sten Februari j.l., voor zoover zulks in Ned.-Indië kan worden onderzocht Benoemd: Lid-voorz. mr. dr. G. G. Buttingha Wichers, pres. der Javasche Bank. Leden: P. J. Gerke, Alg. Secr., J. E. Stokvis, l. v. d. Volksraad, mr. P. N. van der Stok, raadsh. Hooggerechtshof, ir. A. M. Harthoorn, insp. der Gen. Thesaurie. Secr. mr. J. E. van Hoogstraten, ref. ter Alg. Secretarie.

Het Volksraadslid Yo Heng Kam, kap. der Chineezen en gedep. v. West-Java, heeft de regeering gevraagd naar de juistheid van het bericht van het A.I.D., dat de practische doorvoering van de gelijkstelling der Chineesche bevolkingsgroep, o.m. ten aanzien van het strafprocesrecht, op verschillende bezwaren stuit, waardoor vertraging voor onbepaalden tijd met stelligheid is te verwachten. Indien zulks juist is, vraagt hij naar het stadium, waarin de aangelegenheid verkeert en omtrent de motieven om de tegen begin van dit jaar aangekondigde gelijkstelling vooralsnog niet door te voeren. Hij rekent, na de aankondiging in den Volksraad, de gelijkstelling tot de meer urgente vraagstukken te behooren, zoodat event. financieele bezwaren geen overwegend gewicht in de schaal mogen leggen.

Het bestuur van de C. S. P. beveelt mr. C. C. van Helsdingen, G. de Raad, G. J. van Lonkhuyzen, B. Suermondt en mr. H. D. van Werkum aan voor de candidatenlijst voor den Volksraad, welke op den Partijdag, 4 en 5 Juni, zal worden vastgesteld.

Naar verluidt heeft de Regeering den departementschefs verzocht, elk voor zijn departement een kostenberekening te maken, nopens de overbrenging van hunne diensten naar Bandoeng.

Het Volksraadslid Mochtar heeft aan de regeering schriftelijk inlichtingen gevraagd over de oorzaak van den aanval van 159 contract-koelies op een assistent der onderneming Ta'ang Pasai in Palembang.

Het onderzoek, ingesteld door het lid v. d. R. v. I. den heer W. P. Hillen, naar den toestand in Boven-Digoel, is bijna afgeloopen. De heer Hillen vertrekt vandaar voor verscheidene weken naar Bali en zal te Batavia in de eerste helft van Juli terug zijn.

Te Fort de Kock wordt een congres gehouden van de Mohammedaansche vereeniging Sumatra Thawalib, welker voornaamste doel is Islamscholen op te richten. De vereeniging telt duizenden leden en beschikt reeds over verschillende scholen, zooals bijv. te Padang-pandjang, met meer dan 1000 leerlingen. Het congres, dat een week zal duren, wordt beschouwd als een reactie op het onlangs hier gehouden congres van de vereeniging Mohammadijah.

De pogingen der veldpolitie op de onderneming Karang Innoue in het Peureulasche ter verdrijving van een kudde van 20 olifanten, die duizenden oliepalmen hadden vernield, hebben geen succes opgeleverd. Thans is een detachement infanterie naar de onderneming gedirigeerd.

De heer de Vries heeft namens de Protestantsch Christelijke, en pastoor J. W. M. Wubbe, S.J., namens de Katholieke Radio-organisatie in Nederlandsch-Indië het volgende telegram verzonden aan den Radioraad, aan de A.V.R.O en aan den minister van waterstaat te 's-Gravenhage:

„Betreuren korten adviestermijn bepleiten protestantsch-christelijke en katholieke radio-organisaties in Nederlandsch-Indië op grond sterkte van de groepen in elk geval hooger percentage voor uitzending Holland-Indië in christelijken geest brief volgt."

Naar aanleiding van het bekend geworden voorloopig advies van den Radioraad inzake de N.V. Philips' Omroep Holland-Indië (Phohi)

Ieder mensch krijgt groote kansen, maar de meeste menschen zijn zoo geabsorbeerd in hun dagelijkschen sleur, dat zij de goudklompjes op hun weg niet eens opmerken. (Maandblad „Succes").

Veel menschen laten zich beïnvloeden door kleinigheden. Zij beginnen 's morgens met nijdig te worden om een oudbakken broodje en eindigen den dag met zich nijdig te maken, omdat zij hun pantoffels of hun pijp niet kunnen vinden. (Maandblad „Succes").

is dezer dagen een vergadering gehouden van den raad van commissarissen dezer vennootschap.

In deze vergadering werd uitdrukkelijk verklaard, dat men zich wenscht te houden aan den oorspronkelijken opzet van de oprichters, namelijk zendinstallatie te bestemmen voor de verzorging van uitzendingen naar Nederlandsch-Indië, uitsluitend liggend op het gebied van kunst, wetenschap, ontspanning, sport en nieuwsberihten, terwijl uitzendingen van godsdienstigen aard niet zouden worden uitgesloten.

De verzorging van de uit te zenden programma's zal uitsluitend moeten berusten bij de Phohi en op denzelfden voet worden voortgezet als de reeds sedert anderhalf jaar uitgezonden programma's, die zich in de volle waardeering van het Nederlandsch-Indisch publiek hebben mogen verheugen.

De raad van commissarissen heeft met algemeene stemmen besloten, dat, mocht een regeling als hierboven aangegeven, niet tot stand worden gebracht, de zender, welke aan de vennootschap toebehoort, met ingang van 1 Juli a.s. buiten werking zal worden gesteld. Het college van commissarissen is thans samengesteld uit: T. P. Baart de la Faille, Int. Crediet- en Handelsver., R'dam; dr. C. J. K. v. Aalst, Ned. Handelmij., E. Enthoven, Ged. comm. Deli-Mij.; ir. J. Th. Gerlings, voorz. v. d. Bond v. Ned.-Ind. spoorwegen; J. H. Hummel, oud-dir. der K. P. Mij.; J. E. F. de Kok, Bataafsche Petr. Mij.; N. H. ter Kuile, Handelsver. A'dam; P. v. Leeuwen—Boomkamp, Rubbercultuur Mij., A'dam; dr. A. F. Philips, N.V. Philips Radio; C. Woldringh, Ned.-Ind. Handelsbl.

De ass.-res. van Loewoe heeft zich op 25 Mei met den militairen detachementscommandant van Palopo en een brigade militairen naar Tjerekang, gelegen in de onderafd. Malili, afd. Loewoe, begeven in verband met geestdrijverij van den kant van een kaponghoofd, welke had geleid tot geweldpleging, waarvan een politieagent het slachtoffer was geworden, zoomede mishandeling en berooving van voorbijgangers. Na een schermutseling, waarbij de det. comdt en het kamponghoofd licht gewond raakten, gaven het hoofd en zijn 27 volgelingen zich over. De oorzaak is geestelijke opzweeperij na een heidensch feest. De zaak is niet van politieke beteekenis.

De 29ste j.l. had te Soerabaja de officieele ontvangst plaats van de deelnemers aan het Decentralisatie-Congres.

Op 16 Juni zal de plechtige opening van den Volksraad plaats vinden met een toespraak van den landvoogd. Onmiddellijk na de opening zal het afdeelingsonderzoek nopens de hoofdbegrooting 1931 aanvangen.

In een dezer dagen hier te lande verschijnenden Legerorder komt de volgende ministerieele kennisgeving voor (Ned. Weekblad):

„In verband met een ter zake door den Raad van Ministers genomen beslissing, wordt bij deze ter kennis gebracht, dat als begroetingstaal bij internationale congressen e.d. van Regeeringswege het Nederlandsch gebezigd zal worden.

Daarna kan, hetzij in het gesproken woord, hetzij in de schriftelijke vertaling, van andere talen gebruik worden gemaakt.

Hetgeen voor congressen e.d., d.w.z. voor begroetingen, Regeeringsontvangst enz. geldt, dient, zooals vanzelf spreekt, ook zooveel mogelijk in het oog te worden gehouden indien buiten de grenzen door vertegenwoordigers van de Nederlandsche Regeering wordt gesproken."

Wij vestigen er de aandacht op dat, blijkens de laatste alinea van de kennisgeving, die zeker de volle instemming heeft van alle goede Nederlanders, dezelve zeker wel niet alleen tot het leger gericht zal zijn.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Reclame stopzetten is groei stopzetten. Alleen die reclame zal indruk maken, die niet strijdt met de zeden. Reclame is voor den handel, wat ambitie, initiatief en ondernemingsgeest is voor den mensch. Roger Babsos.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Door afwezigheid van onze medewerkster voor deze rubriek, moest zij in deze aflevering achterwege blijven.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

De economische crisis.

De Regeering in Indië verklaarde dat, gezien de „*zoo snel ingetreden economische crisis*", het voor 1931 vrijwel zeker noodig zal blijken naar tijdelijke versterking der landsmiddelen om te zien. Dat beteekent — volgens het *Soer. Hbl.* (25/4 „Alg. Commercieel Overzicht") — *belastingverhooging.* De depressie had zich reeds enkele jaren op verschillend gebied kenbaar gemaakt, met alle teekenen van gaandeweg in kracht te zullen toenemen. De diepere oorzaak van deze *depressie over de geheele wereld*, is een algemeene overproductie en algemeene onderconsumptie. Deze depressie is dus van geheel anderen aard dan de depressie na de crisisjaren 1907 en 1920; deze depressieperiode schijnt gelijk te zullen zijn of te worden aan dezelfde perioden van 1815—'50 en 1873—1896. Reeds na 1925, toen Engeland het £ weder op goudbasis bracht en andere landen dit voorbeeld volgden, trad die depressie in. Tal van basisindustrieën of takken van voortbrenging verkeeren reeds jarenlang in een depressietoestand, als de landbouw, de katoenindustrie, de scheepsbouw en de wilde vrachtenvaart, de steenkolen- en ijzer- en staalindustrieën enz. Dit feit is echter de laatste jaren geheel versluierd geworden door een algemeene speculatiezucht aan de voornaamste effectenbeurzen der wereld. Van bevoegde zijde was gewaarschuwd, dat wij in dezen toestand moesten geraken; doch de groote massa reageert niet op een logische redeneering en moet wakker geschud worden door een eclatant feit als de beurskrach te New-York, doch slaat dan ook direct geheel in mineur over. *Ons budget* is in *Indië* veel te hoog ingesteld; trots bezuinigingsinspecties enz. is van versobering nergens iets te merken, evenmin in *Holland*. Ten slotte is er even goed een einde aan de financieele draagkracht van een staat, provincie of gemeente als die van iedere particuliere onderneming. In Januari en Februari is voor *f* 1¼ milliard Amerikaansche obligaties gekocht door Europeesche banken voor Engelsche, Fransche, Duitsche en ook Nederlandsche rekening. Deze kapitaalsvlucht uit het oude Europa acht de financieele redacteur van het *Soer. Hbld.* wel eenigszins begrijpelijk; te veel wordt door de roode leiders gehamerd op het aambeeld van het geld te nemen daar waar het is, doch dat geld vloeit onder dien druk geleidelijk weg. Dit is een zeer gevaarlijk precedent en wordt in verschillende kringen met bezorgdheid gadegeslagen.

Het *Soer. Hbl.* schrijft over „Soc. en econ. aangelegenheden" (24/4) en „De Vlootconferentie" (25 en 26/4, Villanus), *De Loc.* over economische onderwerpen (26/4, blz. 51 „Econ. Suppl."), „Het Vlootverdrag van Londen" (25/4, blz. 19) en „Onze West" (23/4, blz. 20), het *Bat. Nwsbl.* over „Stalin" (23/4), „Feng Hu Hsiang" (26/4, Weale) en „Filippijnen" (28/4), de *Deli Crt.* over „Amerika en de Poenale Sanctie" (3/5).

Nederland en Indië.

De Loc. (24/4 „Over Indië") vestigt wederom de aandacht op de berichtgev'ng over Ned. Indië in het buitenland, o.a. van de „Vossische Zeitung" te Berlijn. Dat de socialistische pers in Duitschland, ondanks het feit dat de leiding der soc.-democr. partij daar geenszins onwillig staat tegenover het streven om Duitschland weder koloniaal bezit te geven, over Ned.-Indië vaak weinig goeds vertelt, is n. h. i. van *De Loc.* begrijpelijk. De „Voss. Zeit." gaf inzonderheid na het congres der S. D. A. P. te *Utrecht* beschouwingen; de Duitsche soc.-democraat *Eduard Weckerle* sluit zich vlot aan bij de oppositiegroep-*Schmidt* en keert zich scherp tegen *Stokvis;* zeer uitvoerig wordt de rede-Stokvis op het congres weergegeven en bestreden. Voor Weckerle is het duidelijk dat de Nederlandsche arbeidersbeweging niet vrij staat tegenover het koloniale probleem; de linkervleugel der partij in Holland heeft dit program dan ook niet aanvaard. Uit het betoog blijkt welke beteekenis de sociaaldemocratische koloniale actie inderdaad heeft, niet in de laatste plaats in het buitenland, waar zij op instemming der dáár aanwezige socialistische partijen kan rekenen, zoolang die niet mede-verantwoordelijk zijn voor het bewind over koloniën. Zoodra die verantwoordelijkheid *wel* komt, zooals in Engeland en soms in Frankrijk, verandert het gansche gezichtspunt. Doch in kolonieloos Duitschland is — vervolgt *De Loc.* — evenals in Nederland, zoolang de S. D. A. P. een vlotte oppositiepolitiek kan voeren, het koloniale probleem een zeer gewild object om de socialistische beginselen „zuiver te stellen."

In de vacatures van het hoofdbestuur der S. D. A. P. in Holland werden benoemd ir. Cramer en de heer P. J. Schmidt. *De Loc.* (24/4, blz. 3 „Leerzaam") is verbaasd over de benoeming van den heer *Schmidt.* Door Stokvis, Cramer, Albarda en Oudegeest werd de actie van Schmidt c.s. inzake Indië steeds verloochend.

De Loc. (22/4, blz. 3 „Dus toch?") constateert, dat in den Volksraad ten onrechte twee sociaal-democraten zitting kregen. Een persoonlijkheid als de heer *J. E. Stokvis* is een aanwinst voor ieder openbaar college en zonder twijfel moet hij beschouwd worden als de leidende figuur der koloniale oppositie, welke haar vorm en haar inhoud dankt aan zijn talent, bekwaamheid en kracht van overtuiging. Ook moet de beteekenis der sociaal-democratie erkend worden; haar invloed doet zich in alle geledingen der maatschappij in West-Europeesche landen gelden: de samenleving in West-Europa kan men zich zonder dien invloed niet meer denken. Doch in *Indië* bestaat de sociaal-democratie als beweging niet. Wanneer in den Volksraad twee sociaal-democraten worden benoemd, is dat niet alleen een overmatige, doch mede een onjuiste vertegenwoordiging. Dan ontstaat als eerste nadeel, dat de toewijzing van 2 der 30 Europeesche zetels aan de I. S. D. P., die eenige honderden leden telt, aan *andere* schakeeringen, ja aan groepen en inrichtingen, die in de samenleving sterker en belangrijker zijn, vertegenwoordiging *onthoudt*. Doch dan ontstaat ook het veel belangrijker nadeel, dat in de samenstelling van den Volksraad een geheel vreemd element wordt gebracht, dat daarin niet thuis hoort. Het element namelijk van buiten-Indische invloeden.

Onderwerpen van politieken aard treffen wij aan in het *Soer. Hbl.* (24/4 „De begrooting" en „Bedenkelijk beleid"), de *Java-Bode* (23/4 „Actie tegen de Regeering"; 24/4 „Ambtenarenstatistiek"; 25/4 „Indië en Nederland"; 26/4 („S.D.A.P. en Indië"), het *Bat. Nwsbl.* 24 en 25/4 „Het verkeersdepartement"; 25/4 „*f* 24 millioen te kort" en „De landsmiddelen"; 28/4 „Bezuiniging en ambtenaren") en de *Deli Crt.* (29/4 „Indonesië en Genève"; 1/5 „Het manifest van de P. I.").

Het congres van het I. E. V.

Op het congres van het Indo-Europeesch Verbond te Soerabaja hield de heer *D. de Hoog*, de bondsvoorzitter, de openingsrede, waarin hij de positie van het Verbond schetste en de groote lijnen voor de toekomst (*De Loc.* 22/4, blz. 4). Op *cultureel gebied* is bereikt, dat de studie voor het *Staatsexamen* en de Middelbare Acte *Boekhouden* mogelijk werd. Voorts het groote succes, dat Indo-Europeanen thans dienst kunnen nemen in het Indische *leger*. Dan herinnerde spr. aan de medewerking van het Dep. van Marine inzake de opzending naar Nederland van Indische jongens, die *matroos* willen worden. Spr. adviseerde om, als de kinderen de lagere school hebben afgeloopen, hen dan *niet naar de kantoorkruk* te dwingen, maar ze toch los te maken van de klerkenbaan en hen toch ook op ander gebied werk te laten zoeken. Spr. memoreerde het onderwijs aan de *Zaalbergschool* (handel en industrie) en de opleiding tot *onderwijzer* met den nieuwen hoofdcursus, welke thans een dagcursus is geworden, en wees er op, dat *het onderwijsvraagstuk* een zeer belangrijke kwestie is voor den Indo-Europeaan. Hoe beter het onderwijs, hoe beter de kinderen toegerust zullen zijn voor den strijd om het bestaan. Vervolgens wees spr. op het *steunfonds*, om den kleinen man uit de handen van den woekeraar te houden, en op de pogingen te Soerabaja en Batavia, om *hofjes* te bouwen voor ouden van dagen. Ook in de richting van de vorming van een krachtigen Indo-Europeeschen *middenstand* moet krachtig gearbeid worden; op *landbouwgebied* is reeds het een en ander gedaan. Ten slotte wees de heer *De Hoog* op de noodzakelijkheid van het bestaan van het I. E. V. De leden moeten zien naar al hetgeen hen vereent en dat is zeer veel, en niet kijken naar hetgeen hen scheidt, wat tenslotte toch zoo weinig is. In vol vertrouwen durfde spr. daarom een beroep te doen op de leden om zich aaneen te sluiten en de gelederen te sluiten.

De aanslag op Boekit Melintang.

De vele koelieaanslagen op S. O. K. waren voor de *Deli Crt.* (28/4) aanleiding om te wijzen op de groote beteekenis van een paar omstandigheden in de strafzaak van *mandoer Bedjam* op *Boekit Melintang*. Bedjam — normaal of abnormaal, toerekenbaar of niet toerekenbaar — was *maloe* voor zijn omgeving. Indien de Javaan maloe wordt gemaakt voor zijn geheele omgeving, komt zijn gansche Oostersche, uiterlijk verborgen, bruisende natuur in opstand en begaat hij de geraffineerdste dingen. De oud-resident Gonggrijp van Rembang verhaalt in zijn geschriften hoe de Javaan, wanneer zijn vrouw hem ontrouw is, wanneer zijn buurman hem heeft beleedigd, niet reageert om die feiten zelve, maar alleen wanneer het bekend wordt en hij zich *maloe* gemaakt acht. Men behoeft slechts twijfel te opperen aan den durf van den Javaan, zijn man-zijn in twijfel te trekken, hem bespottelijk te maken voor het oog van zijn dorpsgenooten, of hij trekt zijn mes en reageert daarop op een vreeselijke manier. De goede vormen gelden voor den Javaan zoo overwegend, dat hij den dood verkiest boven het leven, indien hij *maloe* gemaakt is. De *Deli Crt.* is overtuigd, dat dit maloe worden — op het oogenblik, dat dat voor iedereen duidelijk naar buiten kwam in het feit van zijn verhuizen uit de pondok om naar Java terug te gaan — Bedjam tot zijn aanval op den assistent Teunissen dreef. Het merkwaardige is juist, dat de Javaan dan zijn haat niet behoeft te luchten op dengeen, die de oorzaak daarvan was (de koelies die hem misschien het mandoer-zijn moeilijk maakten, zijn vrouw, den hoofdmandoer of wien ook), maar op den assistent, die van die terugzending naar Java de onwillekeurige aanleiding werd, welk goed hart die hem ook toedroeg. Ook wordt blijkbaar *de aanslag op een assistent* in de pondok als een zeer normaal feit beschouwd, een daad, waarover gesproken wordt, die iemand tot brani stempelt en in de oogen van zijn omgeving eenigszins zelfs verheft. De oorzaken hiervan zijn de *opstokerij* van extremistische zijde in de pondoks, en de in de oogen van den Oosterling belachelijke vonnissen, die vele jaren lang tegen deze aanslagen zijn geveld. De *Deli Crt.* zal niet ontkennen, dat er assistenten zullen zijn, die in *tact* en *zorg* jegens den arbeider te kort schieten, maar de op S. O. K. behandelde zaken bewijzen, dat dit geenszins regel is. De assistent Teunissen heeft in deze geheele zaak de tact, de vriendelijkheid en de goede zorg van den vertegenwoordiger van den werkgever getoond. In vrijwel alle groote rechtsgedingen der laatste jaren is, met een hoogst enkele uitzondering, op wel zeer toevallige wijze aan het licht getreden, hoe op het optreden van de betrokken assistenten niet alleen niets aan te merken viel, maar hoe hun gedrag door iedereen geprezen moest worden

Aandacht verdienen: *De Loc.* (24/4, blz. 4 „Tariefmoraal", Mr. D. J. Hulshoff Pol), de *Java Bode* (23/4 „Het Indische Boschwezen", Dr. F. Kramer), het *Soer. Hbl.* (22 en 23/4 „Het plan Marinus"; 22/4 „De koelieaanslagen") en de *Deli Crt.* (1/5 „De rubbertap stopgezet" in Mei; 2/5 „Is salarisherziening urgent in de cultures?" en 29/4, 2de bl. „Maloe", Gonggrijp).

Brouwerijen in Indië.

Het Semarangsch „Alg. Hbl." (*Deli Crt.* 3/5) maakt melding van de installatie van een *bierbrouwerij* te *Soerabaja*, zoodat over ± 15 maanden 40000 H.L. gerstenat in Indië geproduceerd zal worden. De eerste brouwerij werd in Indië opgericht door den heer *Dermout*; ofschoon goed en smakelijk bier werd vervaardigd rendeerde de brouwerij niet, waarschijnlijk omdat men toen nog geen flesschenbier verkocht. In 1910 werd een tweede brouwerij te *Weltevreden* opgericht, de „Java Brau", waarvoor de heer *Jörimann* naar Indië was gekomen. Aanvankelijk werd hier goed geld verdiend; de oorlog was echter oorzaak, dat men de grondstoffen niet kon krijgen, waardoor de „Java Brau" haar arbeid staakte. In 1916 kwam de heer Jörimann naar *Semarang* en bracht de machines uit Weltevreden over; Semarang kreeg zijn eigen Brau, het Helvetia-bier. Ook deze brouwerij bestaat thans niet meer. Thans heeft de heer Jörimann opnieuw plannen voor de oprichting van een brouwerij te Semarang.

Het Schaakcongres.

De algemeene jaarvergadering van den Ned.-Indischen Schaakbond vond den 17den April te Soerabaja plaats in „Concordia", waar dank zij de zorg van de „Soerabajasche Schaakclub", de vergadering, de wedstrijden en het feestdiner werden gehouden (*De Loc.* 22/4, blz. 9). Met groote erkentelijkheid herinnerde de secretaris van den Bond, de heer Veldhuysen, er aan dat Z. E. de Gouverneur-Generaal het beschermheerschap van den Bond had aanvaard, waaruit mocht worden afgeleid, dat ook in de allerhoogste kringen *de cultureele waarde van den* N. I. S. B. onderschreven wordt. Einde 1929 waren 31 clubs aangesloten met c. a. 500 leden. De tournée-Euwe wordt uiteraard van groote propagandische waarde geacht; het bedrag van de raming der onkosten dezer tournée (*f* 4300) is volgestort.

De *Java-Bode* vertelt van den „Oudheidkundigen Dienst" van 1929 (25/4), *De Loc.* van de jaarvergadering van „De N.-I. apothekers" (25/4, blz. 19), „De expeditie Visser" (22/4, blz. 7) en „Geestelijk Leven en Onderwijs" (23/4, blz. 41), het *Soer. Hbl.* van „Studie en Sport" (25/4, 3de bl. C. Sybrandi), de *Deli Crt.* van „Lepra-onderzoek" (28/4, Dr. C. Beyer).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Peranakans en Sinkeh-Chineezen.

Het Mal.-Chineesche blad *Perniagaän* van 31 Maart zegt dat men langzamerhand tot het besef zal komen dat de peranakan, die in Indonesië blijft, een landgenoot is van den Indonesiër.

Voor de nationalistische peranakans is dat idee onverdragelijk, maar het vooroordeel als zou het voor den Indo-Europeaan of peranakan-Chinees een degeneratie zijn om aldus te voelen, zal geleidelijk verdwijnen, ondanks de nationalistische stroomingen onder de drie groepen.

De Indo's en peranakans zullen Indonesië niet voor immer als een logeeroord alleen kunnen beschouwen, als een *vreemd* land. Hun positie, belangen en ook hun gevoelens, al wordt het nu steeds ontkend, zijn één met Indonesië. Daarom zijn wij er ook van overtuigd, zegt het blad, dat het „super"-Indonesiërschap, bestaande uit Indo's, peranakans en andere groepen die Indonesië als hun land beschouwen, zal *moeten* komen.

De *Sin Tit Po* is het met deze opvatting van de Perniagaän eens. De nummers van 24 Maart, 2 en 3 April zeggen er het volgende van:

Omdat wij in dit land geboren en grootgebracht zijn en hier blijven, beschouwen we ons als menschen van Indonesië. Het zou onnatuurlijk zijn wanneer wij ons aan dit land niet stoorden en alleen China voor oogen hadden, dat voor ons een mystisch land is.

Daar wij hier geboren zijn en hier leven, zijn wij verplicht om één te worden met de andere volken die hier geboren zijn en om met deze samen te werken voor den vooruitgang van dit land. Daarmee veroorzaken wij geen scheiding, doch doen alleen onzen natuurlijken plicht.

Wie die peranakans hun plicht tegenover Indonesië laten verzaken en hen met de sinkehs laten samenwerken in het belang van China alleen, die menschen zijn het, die verwijdering trachten te brengen.

Tusschen den baba en den sinkeh bestaat er een grooter verschil dan tusschen den baba en de inheemschen in dit land. Wie den baba van de inheemschen wil scheiden om hem één te laten worden met den sinkeh, probeert tegen de natuur te handelen en dat kan niet anders dan tot het ongeluk van den baba leiden.

Het proces om den Indo-Europeaan, den peranakan-Chinees en den Indonesiër één te laten worden kan verhaast worden door het afschaffen van de ongelijke strafwet en het invoeren van één soort wet en één soort rechtspraak voor alle volksgroepen van dit land.

Het super-Indonesiërschap met Indonesië als gemeenschappelijk vaderland, waaraan de Indonesiërs, de Indo-Europeanen en de peranakan-Chineezen gezamenlijk hun krachten geven, *moet* komen. Men kan de komst daarvan wel vertragen, doch niet beletten, want het is tegen de natuur.

Diversen.

In het blad *Kristen Djawi* van 21 Maart deelt een inzender mede dat op aansporen van Ds. A. Pos door de Christen-Javanen te Jogja een vereeniging tot stand is gekomen, die zich ten doel stelt scholen op te richten. Een en ander wordt dan verteld van de vereeniging en van haar school te Klitren. Volgens schrijver kunnen andere plaatsen ook wel dat resultaat bereiken, maar dan is het noodig dat de Zending de Christen-Javanen werkelijk in die richting ondersteunt.

Het denkbeeld om de Christen-Indonesiërs tot een georganiseerde eenheid te brengen, wordt met warmte ontvangen, alleen kan een gevoel van twijfel niet worden onderdrukt, gebaseerd op het feit dat de Indonesische nationale beweging twee verschijnselen vertoont, n.l. een nationalisme op grond van eenheid van lot als overheerscht volk en een nationalisme op den basis van taal en afkomst. Een nationalisme dat de verheffing van een overheerscht volk voorstaat, verdient ten volle te worden ondersteund. Met voorbeelden wordt aangetoond dat het provincialisme nog vaak den kop opsteekt en de hoop wordt uitgesproken

dat de tot stand te brengen Indonesische Christen-organisatie niet provincialistisch zal worden.

Het blad *Sinar Deli* van 20 Maart vestigt de aandacht op de mededeelingen van den wnd. Gouverneur van Atjeh op de conferentie van de Europeesche bestuurshoofden der Buitengewesten, waarbij hij de berichten in de inheemsche pers tegensprak als zouden de ingezetenen van Atjeh het met de P. N. I. eens zijn. De volkshoofden en zelfbestuurders van Atjeh geven niet het minste blijk van gevoel voor het Indonesisch nationalisme, verklaarde de Gouverneur, er bijvoegende dat die menschen veeleer autocratisch zijn. Het blad zou het ten zeerste betreuren als deze mededeelingen juist waren. Niemand behoeft bang te zijn om nationalistische gevoelens te hebben.

De *Bintang Timoer* van 2 April prijst het Indo-Europ. Verbond als een „model-organisatie". De wijze waarop de leiding wordt gevoerd en de gunstige financieele positie der vereeniging worden den Indonesiërs ten voorbeeld gesteld. Ondanks de lage contributie is haar financieele toestand schitterend. Heel anders is het met de Sarekat Islam met haar miljoen leden, die haast niets in brengen, zegt het blad. Alleen de vereeniging Moehammadijah heeft het mooie voorbeeld van het I. E. V. gevolgd.

In het Mal.-Chineesche blad *Bintang Mataram* van 22 Maart wordt critiek uitgeoefend op het verlofsstelsel der Regeering. De Indonesiërs moeten voor de Europeesche ambtenaren die met buitenlandsch verlof gaan, de noodige gelden in den vorm van belastingen opbrengen, terwijl zij financieel toch al zoo zwaar belast zijn. Om de onkosten voor die verloven te verminderen is het noodig, meent schrijver, dat de Regeering niet zoo vrijgevig zij met het toekennen van verloven. Een andere weg is om het aantal importkrachten te beperken en daarvoor Indonesiërs in de plaats te nemen. Wil de Regeering die verloven toch handhaven omdat zij die voor de betrokkenen ter verruiming van hun kennis noodig acht, dan zou schrijver het beter vinden om de ambtenaren naar de landen van den Pacific te sturen, waar veel te leeren valt dat in verband staat met Indonesië.

Volgens de *Bintang Timoer* van 3—5 April heeft het I. E. V. afd. Modjokerto in verband met 't a.s. I. E. V.-congres aan het hoofdbestuur in overweging gegeven om stappen bij de Regeering te doen ten einde de toename van half-intellectueele en intellectueele Inlanders bij de Gouvernementsdiensten te temperen en een status quo te scheppen voor plaatsbezetting door Inlanders en Europeanen. Met instemming releveert het blad het antwoord van het hoofdbestuur, dat het de overweging niet kan toezeggen, waar het doen van stappen in deze richting niet juist en ook niet mogelijk wordt geacht. Nochtans zegt het blad niet te weten wat het bestuur in stilte wel doet, omdat het een hooge politiek is waar men dikwijls niet achter komt. Wel meent het blad te weten dat vele jonge Indonesiërs geen emplooi bij het Gouvernement kunnen vinden, vooral als de tot benoeming bevoegde chefs Indo-Europeanen zijn. Het is opmerkelijk dat sedert geruimen tijd, vooral te Batavia, geen Inlanders meer in 's Lands dienst zijn benoemd met uitzondering van de gegradueerden. En toch maakt het I. E. V. zich nog bezorgd over „den stroom van Inlanders in gouv. dienst".

Het blad *Persatoean* klaagt dat alle klachten over het hardhandig en verkeerd optreden van de politie tegenover de Inlanders door de Regeering steeds worden beantwoord met de verklaring dat daartegen geen maatregelen zijn te nemen omdat het uitzonderingsgevallen zijn. Zoodoende komt er nooit verbetering in, maar kweekt men een toenemende stemming van ontevredenheid bij de bevoking, waardoor zij meer vatbaar wordt voor het gestook van anti-Regeeringsgezinde agitatoren. Het blad haalt een voorbeeld aan van iemand die bij vergissing naar een hoofdplaats was opgeroepen om zich bij de politie te verantwoorden en wiens verzoek om restitutie van de kosten dier verre reis kortaf werd afgewezen.

De redenen van vele willekeurige handelingen meent het blad te moeten zoeken 1e in het feit dat de politie in de buitengewesten te ver van Buitenzorg, d. i. van het hooger toezicht staat. Ten tweede is het blad van meening dat in Indië een politieman geen of moeilijk promotie maken kan wanneer hij geen verdachten met de noodige stukken van overtuiging voor de rechtbank brengt. En juist het zoeken naar feiten of verklaringen welke een crimineele zaak tot klaarheid kunnen brengen, leidt niet zelden tot vexaties van onschuldige menschen of tot het aanwenden van ongeoorloofde dwangmiddelen om de verdachten tot bekentenis te dwingen.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redactie van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouwweekblad voor N.-I.

Rubber en autoverkeer (naar aanleiding van het werkje door Messr. Gow, Wilson and Stanton Ltd. uitgegeven: „Rubber Shares"). — Een opwekking! Ten bate van het Blinden-Instituut (in 1900 door dr. Westhof te Bandoeng opgericht). — Uit de oude doos. Planters-wederwaardigheden, door B. (ondervonden door Java's pionier Ottolander) Th. Klusman exit. Na 35 jaren plantersarbeid. — De Inlandsche Suikerrietcultuur — Van latex tot crêpe en sheet (uit het rubberbereidingsbedrijf) door S. — Meeldauwbestrijdingsproeven bij 's lands Caoutchoucbedrijf in 1929, door dr. Maas (voordracht op 22 Maart te Soekaboemi gehouden. — Papier uit Bamboe. — De rubber-taphoekmethode-Bosch, door dr. D. de Visser Smits. — Wanneer moet serehgras gesneden worden? (uit Mededeeling no. 4 van de Afd. Nijverheid te Buitenzorg) door Hofstede.

Economisch Statistische Berichten

In het nummer van 21 Mei, nr. 751 een artikel: Geldproblemen in Suriname, door mr. A. van Traa, naar aanleiding van het artikel van prof. G. M. Verrijn Stuart in het nummer van 2 April 1930. De heer Verrijn Stuart plaatst er een naschrift bij, waaruit blijkt, dat de argumenten van den heer Van Traa hem niet overtuigen.

De Indische Mercuur

nr. 22 van 28 Mei: „Het kapokbesluit", toegelicht door ir. W. L. Utermark. VI. — Gouvernements kina- en thee-ondernemingen 1928, door dr. A. Groothoff. — Surinaamsch hout voor de Panamasluizen, (hiervoor zijn sedert 1923 een zestal proeven genomen om het weerstandvermogen daarvan na te gaan tegen den verwoestenden invloed van paalwormen. De resultaten zijn gunstig).

De Indische Verlofganger

nr. 42 van 23 Mei: Een Indische Mandarijn, door S. Kalff (Nicolaus Engelhard). — Onderwijs aan de doofstomme en slechthoorende kinderen in Ned.-Indië (de vereeniging is te Bandoeng gevestigd en roept den geldelijken steun van den lezer in).

Het Nieuws van den Dag voor N. I.

Extra Jubileum-nummer ter gelegenheid van het Marechaussee-Jubileum. (talrijke portretten zijn opgenomen van Atjeh-pioniers).

Politiek Economisch Weekblad

nr. 35 van 28 Mei: De „Stuw"-groep te Batavia. — Het einddoel (het geloof van de Rijkseenheid als einddoel van de staatkundige ontwikkeling van Ned.-Indië wint hoe langer hoe meer veld) — Hoog Principe en Laag Belang (naar aanleiding van de reisbrieven van dr. Van Sleen in de Haagsche Courant). — De groote broeder uit het Noorden, door prof. dr. J. A. A. Mekel. — Bezorgdheid over Indië, door M. A. J. Kelling (de schrijver meent, dat wij niet bezorgd behoeven te zijn. Integendeel: Nederland staat met Indië nog voor een groote en mooie toekomst) — Creolen Brieven II, door Zorgvol. — Feuilleton: Verborgen Angels, West-Indische Roman door Ivans, XXX.

De Planter

van 30 April no. 457 opent met een waardeerend artikel: Gouverneur L. H. W. van Sandick, die 4 Mei voor 3 maanden uit-en-thuis naar Nederland is vertrokken, om, na ommekomst, zijn ambt als lid van den raad van Ned.-Indië te aanvaarden. — Is salarisherziening urgent? — De Tapmethode-Bosch (zie Alg. Landbouwweekblad).

Spoor- en Tramwegen

Uit nr. 11 van 27 Mei: De aanleg der nieuwe Spoorverbinding Solo-Djocja, door Ir. J. Slim.

Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen.

Deel LXIX, afl. 3-4. De gezichten op oud-Batavia vanuit zee, door H. J. de Graaf (er worden 4 prenten behandeld uit de jaren 1650, 1660 en 2 van 1647). — Rampi'sche verhalen, door Jac. Woensdrecht. — Een en ander over Pélog en Slendro, door J. Kunst en R. Machjarkoesoemadinatra (een studie over Javaansch-Balische muziek). — De Langkah Lama der Orang Mamah van Indragiri, door J. Obdeijn. — Origineele bescheiden van en over Georges Everhardus Rumphius, door mr. P. C. Bloys van Tresling Prins (de schrijver geeft afschriften van een verklaring van Rumphius van 25 Sept. 1698, testament van zijn 2de huisvrouw Isabella Ras van 7 Maart 1689, een volmacht terzake van de executie van dat testament van 26 Sept. 1698. De stukken zijn vrij beschadigd door den heer Prins gevonden. Zij komen niet voor in het gedenkboek van Rumphius 1702—1902).

Het Vaderland

Van 23 Mei Avondblad A bevat een lezenswaardig artikel: De vruchtencultuur en -export van Suriname. In het Avondblad C van 24 Mei een aanvulling: Sinaasappelcultuur in Suriname. Hieruit lezen we dat de voortbrenging in 1929 beduidend is toegenomen n.l. van 649,119 stuks in 1928 tot 2.871.714 in 1929 en de uitvoer toenam van 374.408 tot 1.307.237. Als men niet bij de pakken neerzit maar den raad van mr. D. Fock opvolgt, kan hier een schoone gelegenheid worden geschapen om Suriname te helpen.

West-Indische Gids

Meinummer: Het merkwaardig Warau, door C. H. de Goeje (de schrijver heeft een diepgaande studie van deze Indianentaal gemaakt). — Nog eens de Bovenwindsche eilanden, door mej. L. Slothouwer (de schrijfster bepleit samenwerking. Holland nóch Curaçao kunnen alleen de opbloei van economische welvaart brengen, als de Bovenwinders zelf niet meewerken). — Korte uiteenzetting van de destijds door den mijnbouwkundigen dienst opgestelde plannen tot watervoorziening van de haven van Willemstad en van die stad zelve op het eiland Curaçao, door dr. ir. G. J. H. Molengraaff. — Geschiedenis van de Nederlandsche Bovenwindsche eilanden, door prof. dr. L. Knappert (vervolg). Boekbespreking door (mr. B.) de Gaay Fortman: Aardrijkskunde. De eilanden van Nederlandsch West-Indië. De overige eilanden van West-Indië, Venezuela en Columbia, door Fr. M. Realino. — Aanvaardingsrede van Gouverneur R. W. T. van Slobbe op 20 Febr. 1930. Acht-en-twintigste jaarverslag van het Van Eeden-fonds (over 1929). Er is in 1928 noch in 1929 botanisch materiaal uit Suriname in Utrecht ontvangen. Met het drukken van een Flora van Suriname is een aanvang gemaakt. Het fonds bezit f 38.746,68.

BOEKENSCHOUW.

Korte handleiding tot de fabrikatie van suiker tot suikerriet op Java en in Suriname, door dr. H. C. Prinsen Geerligs, 5de herziene en vermeerderde druk, J. H. de Bussy, f 4.80.

Suriname

De minister van koloniën heeft den volgenden brief gericht tot de colleges van Ged. Staten in de onderscheidene provinciën:

„De boschexploitatie in Suriname is tengevolge van buitengewoon moeilijke arbeidsverhoudingen en andere belemmerende omstandigheden vooralsnog niet tot regelmatige ontwikkeling kunnen komen.

Een ter zake van overheidswege geopend overleg heeft thans tot uitkomst gehad, dat nauwe samenwerking is verkregen met een inmiddels opgerichte exploitatie-maatschappij, ten einde op deze wijze de bestaande bezwaren zooveel mogelijk te overwinnen.

Het is noodig ,dat de afzet van Surinaamsch hout zooveel doenlijk langs bepaalde banen wordt geleid en dat vóór alles voorkomen wordt, dat bij niet betrouwbare leveranciers orders worden geplaatst, waarvan het bij voorbaat vaststaat, dat zij tegen den overeengekomen prijs niet in goede kwaliteit kunnen worden uitgevoerd.

Voorts dient het gebruik van Surinaamsch hout te worden aangemoedigd in alle gevallen, waarin het met voordeel toe te passen is.

Om in het algemeen en in het bijzonder met betrekking tot de voornoemde punten de totstandkoming van gunstiger toestanden te bevorderen, heb ik als raadsman voor het groot-houtbedrijf in Suriname (tevens zitting hebbende in den raad van beheer van de bovenbedoelde onderneming) benoemd den heer ir. E. J. Kempees, hoofdingenieur van den provincialen waterstaat in Gelderland, oud-directeur van openbare werken en verkeer in Suriname, te Arnhem.

Ik zal het op prijs stellen wanneer uw college het bovenstaande ter kennis zou willen brengen van de onder u dienende ingenieurs en van de besturen der naar uw oordeel daarvoor in aanmerking komende gemeenten in uwe provincie, met uitnoodiging om ingeval Surinaamsch hout kan worden toegepast of toepassing daarvan kan worden overwogen, zich in verbinding te stellen met genoemden raadsman en de door dezen verstrekte voorlichting zooveel mogelijk te volgen".

In verband met het bovenstaande vestigen wij de aandacht op het onlangs verschenen rapport aan den Minister van Koloniën, van Dr. Ir. Ph. Pfeiffer over bevordering van den houtuitvoer van Suriname, een zeer belangrijke studie, met vele afdeeldingen en voortreffelijke kaarten. Verkrijgbaar Algemeene Landsdrukkerij.

***

„Het Algemeen Handelsblad" van 26 Mei schrijft onder het hoofd *„Een kansje voor Suriname"*:

„§§ Wij hebben kort voor de behandeling der Surinaamsche begrooting in de Eerste Kamer er de aandacht op gevestigd, dat voorshands de export van versch fruit, zelfs al kwam er een inkoopcentrale (met een conservenfabriek voor niet-uitgelezen fruit) moeilijkheden zou kunnen baren.

Van belangstellende zijde meldt men ons, dat dit niet geheel juist meer is, nog minder weldra zal zijn. Immers nu op de Suriname-lijn van de Kon. Ned. Stoomboot Mij. de oudste schepen worden vervangen door schepen van de Colonlijn, als de twee van de „Nederland" overgenomen en de „Colombia", thans in aanbouw, op die lijn in de vaart zijn, is daardoor reeds, zoowel in de richting Curaçao en New York als op weg naar Europa eenige koelruimte beschikbaar. Maar niet alleen dat, ook de nieuwe schepen, die voor het vervoer van bauxiet van de Surinaamsche Bauxiet Mij. voor een deel reeds in de vaart zijn, voor een deel nog in aanbouw, hebben koelruimte en kunnen naar de Ver. Staten en Canada Surinaamsch fruit vervoeren. Verder is een nieuwe verbinding met New York opgericht en van Canada een lijn naar Demerara geopend, welker schepen een koelinrichting hebben en — als er werkelijk meer vracht voor Canada zou zijn dan de daarheen gedirigeerde bauxiet-booten kunnen vervoeren, ook Suriname zullen aandoen"....

***

Over *„de vruchtencultuur en -export van Suriname"* een uitvoerig artikel in *„Het Vaderland"* van 23 Mei, aldus eindigende: „Wat meer optimisme, wat meer initiatief en voortvarendheid (van den Minister van Koloniën) zouden voor Suriname niet schaden".

***

Als de Hoofddirecteur van de Surinaamsche Bank, Mr. Dr. C. F. Schoch, pessimistisch schrijft over Suriname, dan moet het wel ernstig gesteld zijn met den economischen toestand. In zijn jaarverslag van de Bank over 1929 lezen wij:

„Ik kan mij niet losmaken van de conclusie, dat, wat den feitelijken toestand betreft, Suriname in 1929 sterk is achteruitgegaan. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat, bij den wonderlijk economischen gang van de kolonie, als gevolg van klimatologische verschijnselen en wereldmarktpositie, 1930 weder een stijgende lijn zou kunnen vertoonen, maar 1929 staat beslist in het teeken der depressie.

Veel werd gepraat en geschreven over Suriname; allerlei doktoren waren aan het dokteren, maar onderwijl verergerde de ziekte van den patient.

Eenerzijds wordt Suriname telkenjare verder in het groote wereldverkeer getrokken: na de radioverbinding met het wereldnet kwam in 1929 de luchtvaartverbinding met Noord-Amerika. Vreemdelingen kwamen met de vliegtuigen Suriname bezoeken; hotels worden voor hen ingericht.

Anderzijds ziet men niets gebeuren, dat de ontwikkeling van de kolonie en haar natuurlijke hulpbronnen een flinke schrede vooruit kan brengen. Noch de regeering, noch 't Koloniaal Bestuur kan tot nog toe wijzen op een heilaanbrengend geneesmiddel en het Nederlandsch kapitaal houdt de handen op den zak en de beurs gesloten. Het moet op die wijze wel misère worden, tenzij het buitenland ons in het Nederlandsch gebiedsdeel voorgaat.

Is die misère nu werkelijk onvermijdelijk? Zooals ik reeds herhaaldelijk in mijn jaarverslagen aangaf, kan het antwoord op deze vraag beslist ontkennend zijn."

Wij komen op dit jaarverslag terug.

***

„De Surinamer" van 13 April verneemt dat er onderhandelingen gaande zijn met een Duitsch leproloog, die wordt aangezocht voor den gezondheidsdienst, om belast te worden met de bestrijding der lepra. Zooals het zich laat aanzien, zullen de onderhandelingen met succes bekroond worden, in welk geval de uitzending waarschijnlijk reeds in de eerste helft van dit jaar kan worden verwacht.

Tot zoover „De Surinamer".

Wij vertrouwen, dat de leproloog de serums, waarop wij in ons nummer van 22 Mei de aandacht vestigden, vóór zijn vertrek in studie zal nemen.

***

Het Gouvernement van Suriname heeft het voornemen een speciale school te stichten voor kinderen, die, omdat zij lijdende zijn aan lepra, de gewone school niet mogen bezoeken.

De school zal gevestigd worden naast de St. Gerardus Majella-Stichting, achter de afdeeling voor besmettelijke ziekten van het militair hospitaal, in de nabijheid van de polikliniek, waar de kinderen behandeld worden, zoodat deze ploegsgewijze voor behandeling daarheen kunnen gezonden worden.

Aan het personeel zal geen dwang worden opgelegd om aan deze school werkzaam te zijn. Hiertoe zullen vrijwilligers worden opgeroepen.

***

In het blad *„Suriname"* van 15 April bestrijdt de redactie het voornemen van het Bestuur om de vrije Javaansche immigranten, die verwacht worden, te verdeelen over de „vestigingsplaatsen". Het blad betoogt dat en waarom deze immigranten zich op de plantages moeten vestigen.

***

„De Nieuwe Stem" van 22 April brengt een artikel van een inzender over de toestanden in de gevangenis in het fort „Zeelandia". Dit ter bestrijding van een artikel in het *„Politiek Economisch Weekblad"* van 12 Maart. Daartegen leze men de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Koloniale Staten nopens de begrooting voor 1931.

***

De wd. Gouv.-Secretaris zendt aan de bladen de volgende mededeelingen:

„Blijkens van den vertegenwoordiger van de N.V. Nederlandsch-Indische Gasmaatschappij ontvangen schrijven van 10 April is door genoemde maatschappij aanvaard de haar verleende concessie om electrische energie te leveren in het stadsdistrict Paramaribo in den tegenwoordigen omvang."

***

„Blijkens van den Consulair-Agent voor de Vereenigde Staten van Noord-Amerika ontvangen bericht, wordt op 29 Mei a.s. in Suriname verwacht de Amerikaansche kanoneerboot „Sacramento" voor een kort bezoek aan Suriname. De boot vertrekt n.l. weer den 31en Mei d.a.v."

***

„De West" van 29 April schrijft:

„Wind en weder dienende — de nadruk valt hier op het weder — is Dr. Eckener bereid om op zijn Zuid-Amerikaansche reis over Paramaribo te vliegen. Is de weersgesteldheid ongunstig, dan zal de route anders moeten worden. Ziedaar het antwoord op het van hier op initiatief van de heeren Albrecht e.a. uitgegaan verzoek".

Suriname heeft dat voorrecht niet gehad.

***

Uit *„De West"* van 6 Mei:

„De diepboring naar petroleum in Nickerie is gestaakt. Naar wij vernamen is de staking een gevolg van onvoldoende geldmiddelen op dit oogenblik".

Curaçao

Koloniale jaarbeurs.

Bij kon. besluit is een commissie en een uitvoerend comité ingesteld tot bevordering van den Nederlandschen uitvoer naar Nederlandsch-Indië voor de organisatie van de in 1930 te Utrecht te houden koloniale jaarbeurs. Dat hier bij „Nederlandsch-Indië" alleen aan de Oost gedacht is, volgt uit het gebruik van dit woord en uit de samenstelling der commissie. Maar op een koloniale jaarbeurs hoort ook Curaçao tegenwoordig te zijn. Verdient het geen overweging ook eens den Nederlandschen uitvoer naar dit gebiedsdeel onder de oogen te zien. Het is een netelige zaak. Curaçao is in velerlei opzicht op handelsgebied Amerikaansch georiënteerd, maar anderzijds zijn de Nederlandsche belangen en de vraag naar Nederlandsche artikelen bij de uitbreiding van het aantal in Nederland geborenen zeer toegenomen. Een opzettelijk onderzoek zou waarschijnlijk in het belang van Nederland en van Curaçao zijn.

West-Indische kamer.

Wij lazen het jaarverslag dezer instelling over 1929. Daarin wordt hoofdzakelijk melding gemaakt van het werk van den heer Kesler, archivaris der kamer. Wat Curaçao betreft wordt gesproken van het verstrekken van inlichtingen betreffende in- en uitvoer, cultures, omtrent de wenschelijkheid meubelen enz. mee te nemen, scholen, woningtoestanden. Voor Curaçao en Aruba bleek den laatsten tijd veel grooter belangstelling dan voor Suriname.

Behalve de heer Kesler is de oud-gezaghebber van St. Eustatius, de heer Van Grol, als Curaçao-deskundige in het bestuur der kamer opgenomen.

Koningin Emmabrug.

De *Amigoe* deelt mee, dat het gouvernement eigenaar van deze brug geworden is voor een bedrag van *f* 50.000,—. Het blad verneemt, dat het in de bedoeling ligt de brug te herstellen, waardoor deze nog een tijd mee zal kunnen, en vraagt de tol voor voetgangers althans te laten vervallen, niet om de centen, maar om de last.

Prof. Rutten en gezelschap.

Dit bezoek hebben we eenigen tijd geleden in ons blad meegedeeld. De *Amigoe* schrijft ervan:

„De professor en gezelschap kampeeren buiten en bevinden zich thans op de plantage St. Kruis, na reeds onderzoekingen gedaan te hebben op Porto Marie. Van St. Kruis zulen zij verder gaan naar Savoneta. Naar wij vernemen, zullen ook op Aruba en Bonaire geologische onderzoekingen gedaan worden."

Aruba.

Omtrent de inrichting der politie op dit eiland lezen wij in de *Amigoe* in een verslag van een raadsvergadering: „Het plan is om een burgerpolitiekorps te vormen, gerugsteund door een afd. politietroepen en mariniers...... De burger-politie-agenten zullen uit Holland worden uitgezonden".

Carlos Fensohn.

29 Maart 1930 is de heer Carlos Fensohn, volgens een bericht in *La Union*, 80 jaar geworden. Zestig jaar geleden is de heer F. uit Duitschland naar Maracaibo

gekomen en meer dan 50 jaar is hij nu reeds op Curaçao. Hij is consul van Duitschland en was jarenlang agent der Amerikaansche Red D lijn, welke betrekking men hem in den oorlog afgenomen heeft. Op het gebied der muziek heeft hij op Curaçao een bijzonder goeden naam.

Errata!

De N. V. Advertentie-kantoor J. H. de Bussy geeft uit een lijst van Ned. Oost- en West-Indische bladen, en vermeldt voor Curaçao alleen:

Curaçaosche Courant Boletin comercial Curazoo illustrado.

Geschiedkungige Sprokkelingen.
Slavernij.

Uit een brief van Curaçao, 2 Maart 1852:

„......Wat den toestand der slaven betreft; dezelve is op dit eiland allerjammerlijkst. Er wordt hoegenaamd geen zorg voor hunne zedelijke behoeften gedragen. Zij lijden door honger, want hetgeen zij wekelijks, bij wijze van rantsoen, tot hun onderhoud ontvangen (4, hoogstens 6 kan maïs voor een volwassen man, zonder eenige toespijs of versnapering) is zeer onvoldoende en onevenredig aan den arbeid dien men van hen vergt. Het gevolg hiervan is, dat niet alleen oude, maar ook jonge slaven des avonds in de stad komen, om langs de huizen te bedelen"......

De Vereeniging: Christelijke Stemmen, 7, bladz. 674.

Uit den Verren Vreemde

De economische en de politieke toestand van Indo-China.

De voorzitter van de Internationale Kamer van Koophandel, de heer Georges Theunis, te Parijs heeft, in aansluiting met een kort geleden verschenen uitgave van die Kamer over de economische bedrijvigheid in 1929, tot de nationale afdeelingen, in de aangesloten landen, het verzoek gericht een beknopt overzicht in te zenden van den momenteelen economischen stand van zaken. Het gewenschte was in 3 punten nader aangeduid. 1. De daling der prijzen, in 't bijzonder voor de grondstoffen en de voornaamste nijverheidsvoortbrengselen van het land. 2. Algemeene beschouwingen over stilstand of achteruitgang van de zaken in de laatste maanden. 3. Is de heerschende toestand de uitdrukking van de gewone afwisseling der stijgende en dalende lijn in het economische leven, of wijst hij op een crisis?

Tot de landen, waarover het gevraagde rapport is uitgebracht, behoort Indo-China. Hetgeen over onzen buurstaat in Oost-Azië gezegd wordt (het antwoord is in Parijs opgesteld), lijkt ons van genoeg belang om 't hier in hoofdzaak weer te geven.

De economische staat van Fransch Indo-China teekent zich sedert den aanvang van dezen eeuw, door twee hoofdkenmerken. 1. Onafgebroken en geregelde toename van alle voortbrengselen van landbouw en mijnbouw. 2. Steeds gunstige handelsbalans, hoe ongestadig de prijzen ook waren.

Voor de 12 voornaamste uitvoerartikelen geeft een vergelijking: 1919 met 1635647 ton en 822.500.000 francs, en 1928 met 3.152.279 t. en 2. 956.546.000 fr.

In de 5 jr., die aan 1928 voorafgingen, was het *voordeelige* gemiddelde van de handelsbalans 480 millioen fr. Voor 1928 wees zij een winst van 350 millioen fr. aan. De cijfers over 1929 waren nog niet vastgesteld. Verwacht wordt een daling. Een zeer ernstige handelscrisis heeft voornamelijk Saïgon getroffen, zij staat in verband met de crisis, die zich zoowat overal in de wereld doet gevoelen. Hier komt bij dat de waardevermindering van de piaster, van 15 tot 10 fr., de koopkracht van de inboorlingen heeft verminderd. De importeurs hebben dit ondervonden, zij hebben er te meer onder geleden, doordien zij, toen het geld een hooge koers had, groote inkoopen hadden gedaan, en nu met overdadige voorraden zaten. Overstroomingen brachten veel schade aan de oogsten; maar deze ramp heeft zich dit jaar niet herhaald, zoodat de rijst-oogst weer goede vooruitzichten geeft.

De uitvoer staat voor ⅔ ten name van de rijst en haar nevenproducten. Gelukkig speelt de prijs den producenten niet zulke grillige parten als dit voor andere voortbrengselen van 't Verre Oosten het geval is.

15 Maart 1928 stond de cargorijst te Saïgon 94 fr. 39 p. 100 K.G.; 15 Maart 1929 11 fr. 30 per 100 K.G., 15 Maart 1930 96 fr. 40 per 100 K.G.

De wereldcrisis is in Indochina, zooals gezegd, niet onopgemerkt voorbij gegaan, maar zij trof er eigenlijk alleen rubber, zijde, tin en andere metalen, die in 1928 een totale uitvoer van 300 millioen fr. bereikten.

Hierdoor wordt de economische toestand van het land *in zijn geheel genomen*, niet ernstig benadeeld. Wel zijn de betrokken ondernemingen zelf er zwaar door getroffen. Deze zijn meerendeels in handen van Franschen, zoodat het Fransche kapitaal een gevoeligen schok heeft gekregen, hetgeen weer in 't bijzonder de waar is voor de velen, die hun geld in rubberondernemingen hebben gestoken. Maar in de algemeene balans wordt dit déficit vergoed door de nu reeds verwachte vermeerdering van uitvoer der inlandsche cultures, zooals die van rijst, maïs, boonen, thee. Ook neemt de verkoop van steenkolen uit Tonkin toe.

Men kan van de groote Indochina-gemeenschap, van ongeveer 20 millioen menschen, verklaren, dat zij bezig is zich te verrijken en dat zij een koopkracht weet te behouden, die boven haar behoeften reikt.

Neemt men Saïgon afzonderlijk, dan kan men vaststellen, dat de in 1929 geleden verliezen voornamelijk te wijten zijn aan onvoorzichtig speculeeren *à la hausse*, overdreven credietverleenen aan Chineesche speculanten, vormen van te talrijke maatschappijen zonder voldoende reden van bestaan, en 't in omloop brengen van een te groot aantal aandeelen in verhouding tot de werkelijke waarden.

De economische situatie van Indochina staat, zelfs met deze plaatselijke crisis, gezond te midden der wereldcrisis.

Er bestaat geen reden om te denken aan een instorting van de prijzen van de rijst en de andere producten, die Indochina ter markt brengt, en die in Azië en in Europa een grooten afzet hebben. Deze gunstige staat van zaken gaat gepaard met een zeer verblijdenden staat van het koloniaal budget. De regeering kan hierdoor groote publieke werken laten uitvoeren, en zij doet dit ook, waardoor de rijkdommen van 't land nog in ruimere mate in ontginning zullen komen.

Het artikel maakt er nog melding van, dat de gezamenlijke budgetten der deelen van Indochina een totaal bereiken van 2 milliards fr., terwijl de openbare schuld minder dan 450 millioen fr. is.

Het land heeft nog geenszins de grens van zijn economischen bloei bereikt, de koopkracht van de talrijke bevolking zal blijven toenemen als gevolg van haar verdere ontwikkeling en van de moderniseering der zeden.

Aan de vele importeurs worde echter de raad gegeven niet speculatief op de behoeften van die bevolking vooruit te loopen door, zooals zulks vooral in 1926 is geschied, koopwaren stocks op te koopen, die niet berekend zijn naar de normale debiet-mogelijkheden.

Indien men naast dit economisch rapport een samenvatting wilde geven van den politieken toestand in het Indochina van den dag, zou op punten van overeenstemming gewezen kunnen worden, maar toch ook op groote verschillen.

Ook daarbij twee kenmerkende teekenen. Het verschijnsel, dat „het ontwaken van het Oosten" wordt genoemd. De communistische invloeden.

De politieke crisis heeft ook de massa in het binnenland weinig beroerd, en heeft zich meer tot een plaatselijk gebeuren beperkt.

Maar als men de waarschijnlijkheden en mogelijkheden voor de toekomst overweegt, moet men tot een andere slotsom komen; dan lijkt de politieke crisis van veel ernstiger aard dan de economische.

Na de relletjes te Yen Bay (en hetgeen hiervoor door ons eerder is medegedeeld) zijn meer uitingen van een woeligen geest te onderdrukken geweest. Het aantal veroordeelden neemt met de week toe. Duidelijk wordt, dat geheime organisaties, onder communistische leiding, in verschillende havenplaatsen ijverig werkzaam zijn, en de invloed begint zich ook naar het binnenland uit te breiden.

Aan de snelle rechtspraak, die indruk wilde maken, is door handige advokaten een spaak in het wiel gestoken, door de veroordeelden om gratie te doen vragen aan den President van de Fransche Republiek, het recht hiertoe is door deze erkend. Van de eerste 13 doodvonnissen werden slechts 4 bekrachtigd, de andere werden in zware straffen veranderd. Dit wordt door de revolutiestokers veelvoudig uitgebuit tegen de

rechtspraak en tot voortgezette pogingen om het staatshoofd te imponeeren.

Hoe brutaal deze durven optreden, hoe zij niets ontzien, hebben zij den Franschen autoriteiten in Parijs zelf voorgehouden.

Bij de opening van het tehuis van studeerende Annamieten in Parijs, bij welke gelegenheid de President der Republiek en de Minister van Koloniën het woord voerden, gedroegen Annamitische studenten zich, protesteerend, zoo hinderlijk, dat zij door de politie verwijderd moesten worden.

Bij een revolutionnaire betooging op het kerkhof Pére Lachaise sloegen Annamitische studenten een zoodanigen toon aan, als protest tegen de veroordeelingen in Indochina, dat vele hunner gearresteerd moesten worden.

Bij een protesttocht door Parijs, drongen alweer Annamitische studenten, met het zelfde doel in de Elysée binnen, om hun protest den President der Republiek zelf naar het hoofd te gaan slingeren. Ook zij moesten gearresteerd worden, hetgeen aanleiding was tot een straatgevecht voor de Elysée.

Dit alles heeft tot doel de autoriteiten te imponeeren. Gelukt dit, dan zal 't weer tot aanmoediging verder uitgebuit worden.

In de Fransche Kamer van afgevaardigden en in de Senaat komen in deze maand interpellaties ter zake aan de orde, waaruit de kwaadwilligen onder de nationalisten en onder de communisten wel munt zullen weten te slaan.

Uit dit alles blijkt, dat de politieke crisis een ander, veel taaier, dieper ingrijpend karakter heeft dan de economische. Kan van de laatste gezegd worden, dat plaatselijke verschijnselen niets dreigends hebben voor den algemeen goed verzekerden staat van zaken, van de politieke plaatselijke relletjes kan dit zelfde geenszins verzekerd worden.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Ledenlijsten.

De nieuwe ledenlijsten der Vereeniging zijn ad f 2. 50 verkrijgbaar bij het Algem. Secretariaat Korte Voorhout 6.

Jaargang 1929 „K. W."

Volledige jaargang Kol. Weekblad 1929, verkrijgbaar bij het Alg. Secretariaat ad f 5.— p. jaargang.

Naar Bergen op Zoom!

De trouwe lezers van ons blad — en wij rekenen daartoe de meesten onzer leden — hebben, ongetwijfeld, met groote belangstelling kennis genomen van de aankondiging der Jaarl. Algem. Vergadering van onze Vereeniging te Bergen op Zoom op 28 en 29 dezer.

Bergen op Zoom is de tweede afdeeling aan gene zijde van den Moerdijk; jong nog naar den datum van oprichting is zij evenwel de belangrijkste in Brabant en het ledental, meer dan 100, stijgt nog steeds, dank zij de onvermoeide werkzaamheid in die richting, van haar Bestuur, die intusschen, zijn bemoeiïngen vergemakkelijkt ziet door de ontvankelijkheid der inwoners voor doel en streven van „Oost en West". Die ontvankelijkheid openbaart zich daar blijkbaar meer dan in onze oudste afdeeling in het Zuiden, Breda, waar het afdeelingsbestuur een gelijke mate van activiteit ontwikkelt zonder met al zijn ijver een gelijk resultaat te mogen bereiken. Maar stellig zal het Congres te Bergen op Zoom zijn invloed doen gelden in de nabijgelegen zuster-afdeeling welker leden wel in grooten getale aanwezig zullen zijn, wat allicht de velen niet-leden aldaar tot aansluiting zal bewegen.

De organisatie van het Congres is volmaakt; een bizonder gunstig samengesteld programma — leest en herleest het — stelt schoone beloften in uitzicht. Het is dan ook zeer te hopen dat, behalve de Bredasche leden, ook die onzer overige afdeelingen het werk van Bergen op Zoom zullen waardeeren en daarvan blijk geven door hun komst. Door Uw komst, leden, versterkt gij den band welken toch allen die tot een vereeniging behoren, samenhoudt. En dan, een paar genoeglijke dagen wachten U in een belangwekkende plaats met schoone omgeving. Men rekent op U!

18e Intern. Congres van Orientalisten.

Op de laatst gehouden vergadering van het 17e Congres te Oxford, is besloten het volgende in Nederland te doen plaats hebben. Dit Congres zal, evenals in 1883, wederom te Leiden bijeenkomen en wel van 7—12 September 1931.

Binnen enkele maanden zullen nadere bizonderheden kunnen worden bekend gemaakt.

Onze vertegenwoordiging te Curaçao.

Van den Vertegenwoordiger te Curaçao, den heer Dr. H. Polvliet, mochten wij de aangename tijding ontvangen, dat hij aldaar 40 nieuwe leden en 4 begunstigers had aangeworven. Overeenkomstig de bedoeling van het Hoofdbestuur is het streven van den heer Dr. Polvliet om te Curaçao een afdeeling in het leven te roepen, een streven dat dank zij diens krachtig initiatief, ongetwijfeld met welslagen zal worden bekroond.

HET HOOFDBESTUUR.

Oranje-Nassaumuseum.

Als lid van dit museum is toegetreden de Regent van Koeningan (W. Java) Raden Adepati Aria Mohamad Achmad.

VAN DE REDACTIE.

Haagsch Comité voor Volksfeesten.

Comité Lichtfeest.

Zooals uit de dagbladen bekend zal zijn, werd door bovengenoemd Comité besloten in samenwerking met verschillende vereenigingen en instellingen, een lichtstoet, bestaande uit automobielen (wagens met symbolische, historische en humoristische voorstellingen, luxe-wagens en bestelwagens), te organiseeren ter viering van den 50sten verjaardag van H. M. de Koningin. De noodige bijstand zal worden verleend door deskundigen, die kosteloos advies zullen geven om een smaakvol en artistiek geheel te verkrijgen.

Men vraagt voor het plan ook de aandacht der leden van „Oost en West"; teneinde belangstellenden in de gelegenheid te stellen zich een denkbeeld te vormen van de wijze waarop automobielen, die aan den lichtstoet deelnemen, kunnen worden ingericht, noodigt het Comité hen uit tot een bijeenkomst, waarin lichtbeelden en lantaarnplaatjes zullen worden vertoond en verdere inlichtingen zullen worden gegeven. De bijeenkomst heeft plaats Woensdag 11 Juni a.s., des avonds te 8 uur, op een nader aan te geven plaats.

Het Secretariaat van het Comité is gevestigd Koningin Emmakade 126, Den Haag.

Boottrein Stoomvaart Maatschappij „Nederland"

Het Agentschap der N.V. Stoomvaart Maatschappij „Nederland", de firma Crans & Co. Den Haag, meldt, dat de boottrein aansluitende op het thuisvarende mailschip „Jan Pieterszoon Coen", d.d. 7 Juni a.s. te Genua verwacht, o.o.v. Zondag 8 Juni a.s. des morgens 11.00 uur aan het Station Staatsspoor in Den Haag zal aankomen.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling Apeldoorn.

Aan alle leden zijn de circulaires en aangifte formulieren voor de **algemeene vergadering** te Bergen op Zoom, toegezonden.

Het **Najaarsprogramma** bevat:

± half September: de W.E. W. Heer H. M. Bielke, over: „De Surinaamsche Boschnegers en hunne medische verzorging".

± half October: de H.E.G. Heer C. J. v. Kempen, oud-Gouv. S. O. K., lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal. Onderwerp nader op te geven.

± half November, de W.E.G. Heer G. F. M. Liebers, oud-ass. resid., over: „De Lampongsche Districten".

Minahassa-loten: verkrijgbaar in: Minerva (Foyer); Kunsthandel Minderman; Sigarenmagazijn „De Smoker" van den heer J. Gresnicht, Korenstraat.

Van plaatselijk belang zijn verder de volgende nieuwtjes:

1e. Gaarne vestigt het bestuur de aandacht op: Pension **„Famiang"** Koppellaan 11, bij de Loolaan, waar men rijsttafel kan gebruiken of bestellen; ook Sajor, Sambal en andere lekkernijen; prijscourant op aanvraag; inlichtingen geeft Mevrouw J. Molijn, Elburgerweg 1.

2e. Er hangen plannen in de lucht om aan de **Nijverheidsschool voor meisjes** lessen te geven in Indische keuken en andere huishoudelijke aangelegenheden; wat het bestuur een goed plan vindt en hoopt dat er vele jongedames, die naar Indië gaan, gebruik van zullen maken, als de plannen eenmaal tot uitvoering zullen komen.

Voor het Bestuur:
De Secretaris J. C. BAARS,
Tel. 1358.

Van onze Adverteerders.

't Is ongetwijfeld uw bedoeling om tijdens uw verblijf als verlofganger in Holland, zoo veel mogelijk van het moederland te zien, om dan een massa herinneringen te kunnen mee terug nemen, waar u nog jaren pleizier van kunt hebben.

Echter gebeurt het maar al te dikwijls, dat door onkunde of lichtgeloovigheid allerlei waardelooze prullen worden gekocht.

Tot de meest gezochte herinneringen behoort terecht het laten maken van een portret in de Nationale Hollandsche kleederdrachten en een der beste en oudste adressen hiervoor is: de Fa. Delboy, Passage 22, Den Haag. Deze zaak, die ruim 40 jaar in dat zelfde perceel is gevestigd, zal u door haar ervaring, gepaard

aan het gebruik maken en in toepassing brengen der moderne fototechniek een foto leveren die zelfs in de tropen eeuwig durend zal zijn.

Bovendien beschikt zij over een ruime ateliers, zoodat er groepen van 20 en meer personen gemaakt kunnen worden. Wij kunnen u dit adres dan ook ten volle aanbevelen.

Autotochten en reisjes met Amova.

„Amova", Korte Poten 25, Den Haag, zond ons het programma van autotochten en reisjes van 2 en 3 dagen voor de maand Juni. Het maakt een keuze mogelijk voor iedereen.

Juist na het afdrukken van het Juni-programma bereikte Amova het bericht, dat het bezichtigen der Zuiderzeewerken is toegestaan mits de rondleiding aldaar geschiedt door een ter plaatse aanwezigen deskundige. Men heeft voor de maand Juni 3 excursies vastgesteld en wel op 16, 20 en 25 Juni.

Vereeniging „Oost en West"

Opgericht 3 Mei 1899.

Afdeelingen in Amsterdam, Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Bergen op Zoom, Deventer, Twente (zetel Enschedé), 's-Gravenhage, Groningen, 't Gooi (zetel Hilversum), Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam en Utrecht. Vertegenwoordigers in Oost-Indië, Suriname en Curaçao.

De Vereeniging „Oost en West" beoogt het onderhouden en versterken van den band tusschen de Europeesche en Overzeesche deelen van het Rijk der Nederlanden, door het bevorderen van hunne zedelijke en stoffelijke, gemeenschappelijke zoowel als bijzondere belangen.

Zij neemt derhalve stelling tegen de verderfelijke invloeden, die zoowel in Oost-Indië als hier te lande aansturen op een verbreking van het Rijksverband.

Voor zooveel dit binnen haar werkingsfeer ligt, werpt zij daartegen een dam op door de bevordering van al datgene op zedelijk en stoffelijk gebied wat de Overzeesche deelen met het Europeesche onderling verbindt.

Zij bezigt daartoe verschillende middelen.

In de eerste plaats verspreidt zij populaire kennis van ons Overzeesch gebied onder het Nederlandsche Volk door voordrachten, lezingen, tentoonstellingen enz.

Van de hieronder vermelde organen der Vereeniging worde hier in het bijzonder genoemd het *Koloniaal Weekblad.*

Het Koloniaal Weekblad is een betrouwbare gids en vertolkt mede de in O.- en W.-Indië heerschende rechtmatige gevoelens en verwachtingen, verband houdende met de evolutiën op maatschappelijk en economisch gebied, en geeft een overzicht van de geschriften welke over O.- en W.-Indië, vreemde nederzettingen en verre landen, verschijnen.

Om ons doel te bereiken is moreele en financieele steun onmisbaar; beide worden verleend door toetreding als lid of als begunstiger.

Sluit U dus aan bij de Vereeniging „Oost en West", Telefoon 14519.

Het Hoofdbestuur:

R. ZUYDERHOFF, *Voorzitter*
F. VAN PESKI, *Onder-Voorzitter*
F. H. W. J. R. LOGEMAN, *Lid*
F. H. A. VAN DER BRUGH *Secr.-Penningm.*
Dagelijksch Bestuur.

Jhr. Dr. C. G. S. SANDBERG
M. GARSCHAGEN, A'dam
E. ROODHUYZEN, Amersfoort
J. C. BAARS, Apeldoorn
Mr. J. HUGES, Arnhem
W. H. R. OXENAAR, Breda
Mr. Drs. P. A. F. BLOM, Bergen op Zoom
Dr. H. H. ZEIJLSTRA Fzn, Deventer
Ir. J. D. RUYS, Enschedé
J. FRANKE, Groningen
L. F. C. ALERS, Hilversum
J. A. VAN HAMEL, Leiden
H. P. DEINUM, Haarlem
F. RöPCKE, Nijmegen
Mr. J. G. HUIJSER, Rotterdam
H. SOMERMEIJER, Utrecht.

Adviseerend lid:

P. J. DE KANTER, Voorzitter van het Algem. Nederl. Verbond

Eere-leden:

Dr. J. C. KONINGSBERGER
L. A. BAKHUIS.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

W. Coenen, opzichter 1e kl. bij de S. S. en Tramwegen, Bankastraat 4, Den Haag; mej. J. L. M. v. d. Heuy, verpleegster 1e kl. bij het Krankzinnigenwezen, p/a. J. v. d. Heuy, Oeffelt, (N.-Br.)

H. F. Waltz, 2e werktuigkundige b.d. Gouv. Marine, Delftscheweg 34, Rijswijk (Z.-H.); P. Both, monteur

De Geëmployeerde bij de Suiker-Industrie

Bij ons Informatie-bureau is verkrijgbaar de juist verschenen 3e en verbeterde uitgave van dit boekje, dat een overzicht geeft van den werkkring en de vooruitzichten, benevens van de inrichtingen tot opleiding voor die industrie. De bewerking geschiedde door de H.H. H. Ch. G. J. van der Mandere, Secretaris van den Bond van Eigenaren van N.-I. Suikerondernemingen en A. Voskuil, Oud-gedelegeerde van de Mij. tot Exploitatie van de Suikerondernemingen Sentanen-Lor, Brangkal en Dinoyo.

Bijgewerkt met de laatste gegevens. Zeer belangrijk! Prijs *f* 0.75, *f* 0.06 portokosten.

HET HOOFDBESTUUR.

b.d. P. T. T. dienst, Wittekade 138 huis, Amsterdam; A. Jansen, stationscommies 3e kl., b.d. S. S. en Tr., van Ostadestraat 592, Den Haag; J. F. W. Fauser, kantoorhoofd b.d. dept. van marine, Copernicusstraat 63, Den Haag; J. de Boer, hoofdcommissaris van politie te Bandoeng, hotel „Jans", Rijnsenburg; P. J. L. van Tongeren, stationscommies 1e kl., b.d. S. S. en Tr., van Brakelstraat 105, Den Haag; G. W. Claessens, wd. pakhuismeester 2e kl. b.d. dienst der Zoutregie, Regentesselaan 155, Den Haag; O. Stüwer, monteur b.d. P. T. T. dienst, H. v. Deventerstraat 117, Den Haag; W. E. Groeneveld, politie-opziener b.d. Alg. Politie, Aert van Nesstraat 7, Amsterdam; J. F. M. May, hoofdbeheerder b.d. Pandhuisdienst, Obrechtstraat 501, Den Haag; J. Doze, wd. controleur 1e kl. b.d. P. T. T. dienst, Lijsterstraat 48, Leeuwarden; mevr. H. A. Doze, geb. Zeilinga, tijd. wd. controleur 1e kl. b.d. P. T. T. dienst, Lijsterstraat 48, Leeuwarden; mevr. M. L. Poortman, geb. Laurens, commies b.d. dept. van gouv. bedrijven, Bestevaerstraat 64 huis, Amsterdam; Ch. C. Hoornig, onderwijzer 3e kl. b.h. O. W. L. O., p.a. F. Hoornink, Goes; Raden Mas Marwata Mangkoewinoto, inspecteur b. d. dienst der Volksgezondheid, Hotel Pays Bas Wagenstraat, Den Haag; T. Borgman, hoofd der amb. school voor Inl. te Padang, Soerenscheweg 61, Apeldoorn; mevr. F. D. N. Terlaak, geb. Veenstra, assistent conservator b.h. Herbarium en Museum voor systematische botanie te Buitenzorg, Obrechtstraat 30, Den Haag; C. de Priester, inspecteur van financiën 1e kl., Loolaan 20, Apeldoorn; mej. S. M. Belle, telefoniste 1e kl. b. h. telegraafkantoor te Buitenzorg, 2e Schuytstraat 207, Den Haag; G. E. K. W. Ockerse, inspecteur 2e kl. b.d. dienst der Opiumreg., p.a. Ned. Handel Mij., Den Haag.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

L. Vermeiden, scheepsteekenaar bij het Marine Etablissement te Soerabaja, Hooidrift 157a, Rotterdam; J. an Zijll de Jong, houtvester bij den dienst van het Boschwezen, Frederik Hendriklaan 52, Den Haag; J. K. Baars, natuurwetenschappelijk technisch ambtenaar bij den D. V. G., van Merlenstraat 69, Den Haag. H. K. J. Kowan, administratief ambt. bij het B. B., Celebesstraat 91, Den Haag.

Met Pensioen.

J. E. Barkmeijer, wd. secretaris der residentie Semarang, Weteringschans 110, Amsterdam; M. Bloemendal, 1e commies bij het hoofdbestuur P. T. T., dienst, Chr. de Wetstraat 61, Amsterdam.

Mutatiestaat van 28 Mei tot 4 Juni '30

Nieuwe Leden:	Geïntroduceerd door:
A. J. C. Hoeflake, Amsterdam, Wouwermanstr. 19 boven f 5.—.	den heer C. R. Ruempol te Amsterdam.
J. Vroege, Deventer, Lindenstraat 4.	Secretaris Afd. Deventer.
A. G. J. C. Wilkens, Luit. Kolonel Veld-Artillerie, Bergen op Zoom, van Hasseltstr. 18. f 5.—. Jos. Daverveldt, Bergen op Zoom, Markt 3. f 5.—.	Afdeelingsbestuur Bergen-op-Zoom.
W. H. J. Breyl, Administrateur Rubb.-onderng., „Tjirandji", Tjiandjoer. f 10.—.	Hoofdvertegenwoordiger Oost en West, in Oost-Indië.
E. J. F. Grootenboer, Apeldoorn, Jachtlaan 48. f 5.—. L. Bekooy, Apeldoorn, Prins Mauritslaan 16. f 5.—.	den heer E. W. van Toledo te Apeldoorn.

Nieuwe Leden, geïntroduceerd door: Dr. H. Polvliet te Willemstad.

W. Antheunissen, Kapitein Mil. Politie, Willemstad. f 5.—.
A. J. Araujo & Co, Apothekers, Breedstr. 17, Willemstad. f 5.—.
A. R. Beaujor, Commies Griffie Hof v. Justitie, Breedestraat 137. Otrab. f 5.—.
H. T. Blokland, 1ste Luit.-Adjudant, Fort „Amsterdam". f 5.—.
H. J. T. Boomgaart, Gouvernementssecretaris, Klipstraat, Willemstad. f 5.—.
W. C. Bouman, Loods, Weg naar Plantersrust, Willemstad. f 5.—.
A. D. Caprilles, Koopman, Penweg 37, Willemstad. f 5.—.
J. D. Caprilles, Hotelhouder, Penweg 32, Willemstad. f 5.—.
M. B. Bartels Daal, Commies Gouv. Secretarie, Breedestraat 107, Otrab. f 5.—.
C. J. Debrot, Advocaat-Generaal bij Hof van Justitie, Willemstad. f 5.—.
H. C. J. van den Eeden, Loods, Nieuwstraat 2, Willemstad. f 5.—.
L. W. C. van Eps, koopman, Heerenstraat, Willemstad. f 5.—.
G. J. Ferguson, Commies Gouv. Secretarie, Sebastopolstraat, Willemstad. f 5.—.
W. Gauw, Havenmeester, Bargestraat 86, Willemstad. f 5.—.
H. Da Costa Gomez, Koopman, Scharlooweg 95, Willemstad. f 5.—.
W. Groeneveld, Loods, Scharlooweg 57, Willemstad. f 5.—.
A. W. de Haseth, Commies Parket, Hoogstr. 42. Willemstad. f 5.—.
Dr. P. I. Henriuez, Directeur Gezondheidsdienst, „Mundo Nobo". f 5.—.
Jossy C. Henriquez, Lid Koloniale Raad, Penstraat 16, f 5.—.
C. Hoek, Oud Havenmeester, van Raderstraat, Willemstad. f 7.50.
Vereeniging „Huisvlijt", secretaresse Mej. M. Ellis, Brionplein. f 5.—.
Th. Krafft, Postdirecteur, Scharloqweg, Willemstad. f 5.—.
Ed. S. Lansberg, Voorzitter Koloniale Raad, Pietermaai 122. f 5.—.
A. van Leeuwen, Lid Koloniale Raad, Bargestraat. f 5.
Marchena Moro & Co., Kooplieden, Postbus 13, Willemstad. f 5.—.
F. G. Mersing, Koopman, Pietermaai 82, Willemstad. f 5.—.
F. G. Mensing, Koopman, Pietermaai 82, Willemstad. f 5.—.
J. F. Quast, Oud Gezaghebber van Aruba, Roodeweg 83. Willemstad f 5.—.
J. H. P. Schrils, commies Griffie Hof v. Justitie, Pietermaai 58. f 5.—.
H. J. Schroeder, Inspecteur van het Onderwijs, Hendriksteeg. f 5.—.
A. Smit, Loods, Frederikstraat 14. Willemstad. f 5.
J. H. A. W. Sprock, Subst. Griffier, Hof v. Justitie, Penweg f 5.—.
J. G. Statius Muller, Commies Gouv. Secretarie, Roodeweg 59. f 5.—.
S. J. Teunisse, p.a. Boekhandel Sluyter, Breedestr. Willemstad. f 5.—.
Mr. S. G. C. v. d. Veen Zeppenfeldt, Advocaat, Hoogstraat, Willemstad. f 5.—.
I. Zilverschoon, Loods, Frederikstraat 4, Willemstad. f 5.—.
J. Ph. de Bondt, Employé N.V. C. P. I. M., Emmastad 120, Curaçao. f 5.—.
H. B. C. Schotborgh, Gezaghebber te Bonaire. f 6.—.
L. F. S. van der Dijs, Commies te Bonaire. f 5.—.

Nieuwe begunstigers:	Geïntroduceerd door:
B. J. Delvalle, Pietermaai 11, Willemstad. J. P. G. Ecker, Breedestraat 19, Willemstad. D. v. d. Ree, Sterstraat 5, Willemstad. D. Dario Salas, Scharlooweg 66, Willemstad.	Dr. H. Polvliet te Willemstad.

Adresveranderingen:

Mevrouw A. Graafland—Cooke, Amsterdam, van: Vondelstraat 182h., naar: Wouwermanstraat 22 boven, p.a. Ewoud.
P. G. Hooghoudt, Indol. Stud. Utrecht, van: Oude Gracht 279 bis, naar: F. C. Donderstraat 40bis.
C. J. Snijders, Generaal b.d., van: Den Haag, Louise de Colignyplein 20, naar: Hilversum, Sophialaan 6. f 5.—. (contributie '30 reeds voldaan).
J. H. P. de L'Ecluse, O.-I.-Ambtenaar m.v., van: Soerabaja naar: Leiden, Hooge Woerd 187. f 5. (contributie '30 reeds voldaan).
H. J. van Hasselt, van: Buitenzorg, naar: Den Haag, Beeklaan 482, p.a. J. Hardeman, f 5.—. (contributie '30 reeds voldaan).
J. P. van der Kleijn, Oud O.-I.-Ambtenaar, Den Haag, van: Beeklaan 398, naar: Laan van Meerdervoort 247.
L. C. F. Polderman, Oud O.-I.-Hoofdambtenaar, van: Den Haag, Banstr. 27, naar: Scheveningen, Leuvensche Straat 77.
G. D. P. A. Renardel de Lavalette, Oud-Resident, Den Haag, van: Stadhouderslaan 44, naar: Groot Hertoginnelaan 178.
Raden Soemarno, Den Haag, van: Hooge Nieuwstraat 26, naar: Bleijenburg 1.
R. A. H. Thierbach, Gep. O.-I.-Ambtenaar, Den Haag, van Laan v. Meerdervoort 136a, naar: Van Beverningkstraat 233.
J. M. J. Thole, Den Haag, van: Javastraat 28, naar: Koninginnegracht 61.
J. F. Dee, Controleur 1ste kl. B.B., van: Palembang, naar het Gouvernement van Celebes en onderhoorigheden.
Mr. G. A. van Schouwen, Voorzitter Landraad, van: Modjokerto, naar: Soerabaja.
Rectificatie: Het juiste adres van J. Pals is: Gijsbrecht van Amstelstraat 45, Hilversum.